



Pedagógiai Program

Nagy Imre Általános Művelődési Központ
óvoda intézményegység

2015. szeptember 1-től

Tartalom

Bevezető.....	3.old.
1. Gyermekkép.....	4.old.
2. Óvodakép.....	5.old.
2. 1. Pedagóguskép.....	7. old.
3. Nevelési cél.....	8.old.
4. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	9.old.
4. 1. Az egészséges életmód alakítása.....	9.old.
4. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.....	13.old.
4. 3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	17.old.
5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.....	21.old.
5. 1. Játék.....	21.old.
5. 2. Külső világ tevékeny megismerése.....	24.old.
5. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	29.old.
5. 4. Verselés, mesélés.....	32.old.
5. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	34.old.
5. 6. Mozgás.....	36.old.
5. 7. Munka jellegű tevékenységek.....	38.old.
5. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	40.old.
5. 9. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése.....	43.old
5. 9. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	43.old.
5. 9. 1. 1. A megkésett beszédfejlődésű és a beszédben akadályozott gyermekek integrált nevelése.....	43.old.
5. 9. 1. 2. Az autizmussal élő gyermekek integrált nevelése.....	45.old.
5. 9. 2. Tehetségígéretes gyermekek gondozása.....	48. old
5.10. Óvoda-iskola program.....	50.old.
6. Gyermekvédelem.....	54.old.
7. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	56.old.
7. 1. Személyi feltételek.....	56.old.
7. 2. Tárgyi feltételek.....	57.old.
7. 3. Az óvodai élet megszervezése.....	57.old.
7. 4. Az óvoda kapcsolatai.....	60.old.
7. 4. 1. Együttműködés a családokkal.....	60.old.
7. 4. 2. Együttműködés az ÁMK intézményegységeivel.....	62.old.
7. 4. 3. Külső kapcsolataink.....	63.old.
Érvényesség, Legitimációs záradék.....	65.old.

Bevezető

Budapest XXI. Kerületében Csepel egyik központi lakótelepének közepén 1984-ben nyílt meg az általános művelődési központ. A bölcsőde, óvoda folyamatosan működik. A könyvtár – közművelődés (színházterem, galéria) színes programokkal gazdagítja a környékén élő családok életét. A saját konyha, a szakemberek segítik a nevelési egységek mindennapjait, a gazdasági csoport a működtetés folyamatosságára ügyel.

Pedagógiai programunk a komplex intézmény egészét átfogó pedagógiai – művelődési részeként valósul meg. Ezért nagy körültekintéssel készítettük pedagógiai programunkat, amelynél fontos szempont volt az eddigi értékek megőrzése, a saját intézményi speciális lehetőségek további fejlesztése, a jól működő többszintű átmenet biztosítása, a kulturális-, művelődési- és sportlehetőségek szélesebb körben való alkalmazása. Továbbá a „Zöld Óvoda” címmel járó feladatok kidolgozása, beépítése és a kompetencia alapú, innovatív nevelés érvényesülését, megvalósítását segítő értékek, célok és feladatok megfogalmazása. A képességek fejlesztésével arra törekszünk, hogy minden gyermek saját adottságaihoz képest minél messzebb eljusson az óvodás évek alatt. A tehetségigéretes gyermekek felfedezésére is külön figyelmet fordítunk, melynek célja a gyermeki képességek kibontakoztatási feltételeinek megteremtése (tanulás iránti érdeklődés felkeltése, interakciós képességek fejlesztése, szülők támogatása).

Óvodánk ellátja az akadályozott és megkésett beszédfejlődésű és autizmus spektrum zavarral küzdő, társult fogyatékoság nélküli gyermekek integrált nevelését.

Az autizmussal élő és a megkésett beszédfejlődésű és a beszédben akadályozott gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelveivel, és kiegészülnek a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveivel.

Pedagógiai programunk tiszteletben tartja, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család kötelessége és joga, ebben az óvodai nevelés kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A programunkban kiemelt célok, feladatok és azok gyakorlati megvalósulása biztosítja:

- A szabad játékon keresztül a gyermeki szükségletek kielégítését.
- Pozitív nevelői attitűddel, egyéni bánásmóddal a gyermekek egyéni képességeinek, készségeinek kibontakoztatását.
- A környezettudatos életmód megalapozását.
- Pozitív érzelmi viszonyt a természeti-, társadalmi-, tárgyi világ értékei iránt.
- Beszélő környezet kialakításával a természetes beszédkedv és kommunikációs kedv fenntartásával a gyermekek anyanyelvi fejlődését.

Fentieket elősegíti az óvoda minden dolgozójának valamennyi tevékenységi forma keretében megnyilvánuló modellértékű kommunikációja, bánásmódja.

1. Gyermekkép

„...mindenki mindenre megtanítható
csak elegendő idő, megfelelő módszer
és mester kell hozzá...” (Comenius)

Az óvodás korú gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, és szociális lény, akinek joga van arra, hogy

- érzelmi biztonságban, elfogadásban éljen,
- megfelelő játék és mozgástere legyen,
- minden segítséget megkapjon személyisége kibontakoztatásához és optimális fejlődéséhez.
- egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

Az autizmussal élő gyermekek nevelése során meghatározónak tekintjük azt a tényt, hogy az autista gyermekek hasonlóan minden más gyermekhez fejlődő és sajátos személyiségek. Személyiségfejlődésüket azonban a genetikai adottságok, a normál érés törvényszerűségei, és a környezeti hatások mellett befolyásolja az autizmus, mely az egész személyiséget átható fejlődési zavar és egész életen át tartó sérülés illetve fogyatékos állapot. Az egyénre szabott autizmus specifikus fejlesztésünk során elsődleges célunknak tekintjük a személyiségfejlődés minél harmonikusabb, sokoldalúbb támogatást, kibontakoztatását.

A gyermek számára a játék elsődleges, meghatározó, mással nem helyettesíthető tevékenység, legfőbb élményforrás, személyisége fejlődésének és fejlesztésének színtere. Az örömteli, önfelelt játékban a spontán tanulás dominál.

Milyen gyermeket szeretnénk nevelni?

- aki elmélyülten játszik, társaival együttműködő, segítőkész, empatikus, szolidáris, képességei megalapozzák a majdani közösségekben való helytállását,
- aki az együttműködésben megtapasztalja az alkalmazkodás és önérvényesítés lehetőségét kompromisszumok-konszenzusok által,
- aki életkorának megfelelően önálló, várja az iskolakezdést,
- aki aktív a tudástartalom tapasztalati cselekvésekkel való megszerzésében, így megalapozottá válnak az iskolai tanuláshoz szükséges alap kultúrtechnikák,

- aki kíváncsi, érdeklődő, örömet leli a világ felfedezésében, nyitott a mindennapi kalandokra, aki a boldog gyermekkor után az élet változásaihoz való alkalmazkodást pozitív élményként képes megélni,
- akinek személyisége, egyedisége önmaga adottságaihoz mérten optimálisan kibontakozik a család és az óvoda tudatos nevelőpartneri együttműködésével,
- aki befogadó, a különbözőségekkel természetes módon együtt él, felnőttként elősegíti majd a káros előítéletek lebontását, érzékeny mások problémáira, elfogadja társai különbözőségét,
- az anyanyelvi elsajátítás folyamatában akadályozott, beszéd fogyatékos gyermek, személyiségfejlődésében önmagához képest optimális szintre jusson el,
- aki fogékony az egészséges életvitelhez szükséges, valamint az intellektuális és az esztétikai értékek befogadására, a folyamatos fejlődésre,
- aki testileg, lelkileg egészséges,
- aki érdeklődő, életkorának megfelelő kooperációra képes,
- aki életkorának megfelelő erkölcsi normáival, környezettudatos magatartásával hatással van a vele kapcsolatba kerülőkre,
- aki anyanyelvét, szülőföldjét tiszteli, szereti, akinek a néphagyományok megélése, a népi kismesterségek időnkénti művelése segít a mindennapok feszültségeinek oldásában.

2. Óvodakép

„Tárd ki karjaidat a változásnak
De ne engedd el az értékeidet!”
(Dalai láma üzenete)

Pedagógiai programunk figyelembe veszi az Óvodai nevelés országos alapprogramját, a kiemelt figyelmet igénylő –kiemelten az anyanyelv elsajátítás folyamatában akadályozott, beszéd fogyatékos és autizmussal élő – gyermekek óvodai nevelésének irányelvét, megőrzi és alapjának tekinti a hazai óvodai nevelés hagyományait.

Az Apróságok Mindennapi Kalandjai Pedagógiai programmal működő, örömteli élményszerzési lehetőségekben gazdag tevékenységeket kínáló óvodánkba a gyermekek szívesen járnak és biztonságban vannak. Gyermeki személyiségüket elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

A 3-6-7 éves gyermekek számára a játék elsődleges, meghatározó, mással nem helyettesíthető tevékenység, legfőbb élményforrás. Ennek tudatában biztosítjuk, hogy személyiségfejlődésük elsődleges színterévé, eszközévé a szabad játék váljon. A

kompetencia alapú nevelés szellemében sokféle párhuzamos tevékenység, cselekvési lehetőség kipróbálásához, gyakorlásához biztosítjuk a feltételeket nap, mint nap.

Óvodánk innovációra nyitott közössége, a pedagógusok és nevelőmunkát segítő munkatársak befogadó attitűdje, a szeretetteljes környezet, modell értékű bánásmód és kommunikáció biztosítja annak, hogy az önálló személyiségként elfogadott gyermek felfedező hajlama, kísérletező kedve, kreativitása kibontakozzon és így biztosan léphessen a következő életszakaszba, a kisiskolás korba.

Az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes.

Óvodánkban több éves hagyományként működő családi programokkal, a néphagyomány ápolásával segítjük az erkölcsi, esztétikai értékek átörökítését, a nevelőpartneri viszony elmélyülését, a nyitott óvodakép erősítését.

Gyermekközpontú, befogadó neveléssel, a gyermek személyiségének, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatásával biztosítjuk:

- A fenntarthatóság fontosságát megtapasztaló, értő, érző gyermekek nevelését, a környezettudatos magatartás megalapozását.
- Annak elfogadását, hogy a gyermek a saját fejlődési ütemében halad, életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő ismeretet kap.
- Óvodánkban a személyiségfejlesztés a gyermekismeretre épül, mellyel biztosítjuk, hogy minden gyermek a saját tanulási útját járassa.

Az alapelvek megvalósítása érdekében:

- Óvodánkban sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával, önálló gyermeki kezdeményezéseket erősítő környezetben fejlődnek azok a készségek, képességek, attitűdök melyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolára. Ez megalapozza a tanuláshoz való pozitív viszonyukat, az átmenet zökkenőmentességét, mely biztosítja a „kudarcc nélküli” iskolakezdésüknek.
- A mással nem helyettesíthető játék, a személyiségfejlesztés legfőbb eszköze, értékénél fogva a nevelésben való hatékony alkalmazását alapvető célnak tekintjük. Programunk teljes egészében a játéktevékenységre épül, megkülönböztetve a szabad játéktevékenységet és az óvodapedagógus által felajánlott játékos tevékenységet.
- Nevelőtestületünk az egyenlő hozzáférés elvének érvényesülése érdekében a hátrányok csökkentését megújuló módszertani kultúrával végzi, kiemelt feladatának tekinti az eltérő és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek,
- sajátos nevelési igényű gyermek,
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek,
 - autizmussal élő gyermek,
 - tehetségígéretes gyermek,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

2.1. Pedagóguskép

A XXI. századi nevelői magatartásában az elfogadó, segítő, támogató attitűd, mint modell elengedhetetlen az egyes gyermekek fejlődésében és a csoportok interakciós kultúrájának formálódásában.

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, derűs óvodai légkörben a gyermekek jelzéseire érzékenyen reagálunk, figyelemmel kísérjük a ki nem mondott, csak tünetekben megnyilvánuló gyermeki segélykérést.
- Pedagógusi attitűdünket a gyermeki állapotra érzékeny, szükségleteket feltáró és kielégítő magatartás jellemzi, mely összhangban van a nyolc kompetenciaterület indikátoraival és a tanfelügyelet általános elvárásaival.

Az új értékelési keretrendszer a pedagógusok esetében az alábbi nyolc kompetenciaterületen határozza meg az elvárásokat:

- Pedagógiai módszertani felkészültség.
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
- A tanulás támogatása.
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.
- A gyermek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.
- Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.

- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.
- Pedagógiai intézkedéseinket a gyermekek szükségleteihez és a családok aktuális helyzetéhez igazítjuk, az intervenciós gyakorlat alkalmazásával.
- Nevelési eszközünk az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés, speciális gondozói tevékenység, a gyermeki személyiség fejlődésének nyomon követése, valamint a prevenciós eljárások.
- A környezettudatos magatartás alakítása.
- Az anyanyelv fejlődésének elősegítése.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az önazonosság megőrzését, ápolását, megerősítését, társadalmi integrálását segítjük, támogatjuk.

3. Nevelési cél

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségük kibontakoztatásának elősegítése a szabad játék elsődlegességének érvényesítésével, az egyéni képességek differenciált alakításával, az iskolai közösségbe illeszkedés közvetett támogatásával.
- A „Zöld Óvoda” mozgalom szemléletét, tartalmát, valamint a helyi- és népi hagyományok ápolását kiemelten tükröző neveléssel a környezettudatos életmód megalapozása.
- Az óvodából az iskolába való átmenet folyamatosságának biztosításával a gyermekek testi-, lelki-, szociális készségeinek, képességeinek célirányos fejlesztése.
- Az életkorától eltérő, az anyanyelv elsajátítás folyamatában akadályozott, beszéd fogyatékos gyermekek fejlesztése, az egyéni fejlettségnek, képességeknek, fejlesztési lehetőségeknek megfelelően, a segítő szakember (logopédus) útmutatása alapján.
- Az autizmussal élő gyermekek sérült készségeinek kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek rehabilitációja, a viselkedésproblémák kezelése, a mindennapi gyakorlati készségek tanítása, speciális módszerek és a segítő szakember (gyógypedagógus) irányelvei alapján.
- Az ép és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttes nevelése, különös gondozása során célunk, hogy a közösségben a gyermekek természetes módon fogadják el egymást.

4. Az óvodai nevelés általános feladatai

4. 1. Az egészséges életmód alakítása

Cél

Az egészséges életmód megalapozása, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi-lelki-szociális fejlődésének elősegítése.

Az óvodapedagógus feladata

- A nyugodt és helyes életritmus kialakítása érdekében részben folyamatos és rugalmas napirendet, a gyermekek érzelmi biztonságát, óvodai közösségbe való beilleszkedését, komfortérzetét segítő szokás-szabályrendszert alakít ki.
- A napirendi táblával segítjük az autizmussal élő gyermekek számára a tevékenységek helyét és sorrendjét.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- A részben folyamatos napirend kialakításakor egyeztet a blokkon belüli csoportok napirendjével a közösen használt mosdó miatt.
- Fokozott figyelemmel kíséri a dajkával együttműködésben az ételallergiás gyermekek étkezését és ezt a csoportban – a tálalószekrény ajtaján – jelzi (név, allergia típusa) a kívülállók számára.
- Kialakítja a folyamatos étkezések személyi feltételeit.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit: étvágy, ízlés, táplálkozási szokások, mennyiség, tempó.
- Az étkezéshez szükséges eszközöket a gyermekek számára elérhető helyre teszi.
- Az étkezésnél esztétikus tálalással, az ételek megnevezésével, az ételek, megkóstolására biztatja a gyermekeket.
- Figyeli, hogy minden gyermek egyéni szükségletének megfelelő mennyiségű ételt, folyadékot fogyasszon.
- Lehetőséget ad a gyermekeknek az alváshoz számukra fontos tárgyak behozatalára (játék, párna, cumi).
- A védőnő bevonásával formálja a szülők szemléletét a betegségmegelőzés kiemelt fontosságáról, az egészséges életmódra nevelésben kiemelt jelentőségű testápolás, egészséges táplálkozás, időjárásnak megfelelő, helyes öltözködés és a sok szabad levegőn való mozgás, a testi-lelki-szociális jóllét értékeinek terjesztése érdekében.
- Az egészséges életmód megalapozásához kapcsolódó szokásokat, szabályokat kialakítja, a technikákat megmutatja és mindenki egyéni képességeihez igazodva, segítséget nyújt a dajkával együttműködésben, összhangban.

- A gyermekek testápolással kapcsolatos szokásainak kialakításához és gyakorlásához a dajkával együttműködésben megadja a differenciált segítséget (WC- használati szokások, testápolás, fésülködés, hőérzet szerinti öltözködés, papír zsebkendő használat) és a szükséges eszközök biztosításának, tisztántartásának rendjét a dajkával együtt alakítja ki.
- Az autizmussal élő gyermekek számára a tisztálkodással kapcsolatos szokások helyes sorrendjét folyamatábra segítségével alakítja ki (a gyógypedagógiai asszisztens segítségével).
- Megteremti a nyugodt pihenés körülményeit és mesével, halk zenével segíti a gyermekek ellazulását.
- A dajkával együttműködésben megteremti a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet (rendszeres fertőtlenítés, takarítás, balesetvédelmi szabályok alkalmazása).
- Az óvodai szokások alakításánál, a befogadás időszakában megismert, a gyermek családban tanult szokásaiból indul ki az együttműködés érdekében.
- Támogatja a gyermekeket a személyes higiénével kapcsolatos testi-lelki-szociális szükségleteik felismerésében, kielégítésében.
- Bevonja a testi-lelki-szociális nevelési feladatokhoz kapcsolódó szokások, szabályok alakításába a gyermekekkel együtt tevékenykedő felnőtteket és a szülőket.
- Pozitív példák kiemelésével, azok megerősítésével segíti az egészséges életmód szokásainak belsővé válását, interiorizálódását.
- A rendelkezésre álló mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal térben és időben az óvoda egész területén (belső udvar, tornacsarnok, tornaszoba, folyosó, terem) tudatosan, minden nap biztosítja a gyermekek mozgásigényének kielégítését, illetve mozgáskedvük felkeltését, testi képességeik fejlődését.
- A bútorok mobilizálásával a teremben is biztosítja a helyet gyermekek mozgásos játék kezdeményezéseikhez.
- A fenti feltételek megteremtésével és minden gyermek mozgásfejlődésének nyomon követésével, differenciált módszereivel elősegíti a harmonikus, összerendezett mozgás kialakulását.
- A csoportszoba kialakításánál kerüli a túlszűfolttságot, a dajkával együtt világos, tiszta, áttekinthető környezetet teremt.
- Az autizmussal élő gyermekek számára speciális, egyénre szabott, protetikusan kialakított környezetet alakít ki.

- Gondoskodik a rendszeres, folyamatos szellőztetésről, a megfelelő hőmérsékletről.
- Ügyel a környezet biztonságára, a gyermekek testi épségének védelmére az óvodai alkalmazotti körrel együttműködésben.
- Balesetvédelmi szempontból ellenőrzi az eszközöket, bútorokat, a biztonságos használathoz megfelelő szokásokat, szabályokat alakít ki.
- A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével megalapozza a környezettudatos magatartást, viselkedést.
- Sétát, kirándulást szervez a gyermekeknek 4 éves kortól.
- Felhívja a szülők figyelmét a mozgás, séta, kirándulás fejlesztő hatására a kontrollálatlan tv, videó nézés, számítógép használat káros hatásaival szemben.
- A kapcsolódó szokások, szabályok alkalmazását a dajkával együttműködve következetesen modellálja, tudatosítja, segíti betartásukat (vízzel, papírral való takarékoság, tisztaság megbecsülése, eszközök óvása, rendszeretet).
- Minden évszakban és napszakban használja az óvoda udvarát, mint az egészséges életmódra nevelés egyik színterét.
- Naponta biztosítja a gyermekek levegőzését, levegőn való tartózkodását valamennyi évszakban a gyermekek egészségének védelme, megóvása, edzése, megőrzése érdekében.
- Gondoskodik a kertész bevonásával a burkolt, füvesített, napos és árnyékos játszóhelyek létrehozásáról.
- A gyermekeket folyamatosan figyeli, az észlelt változásokat jelzi és bevonja a segítő szakembereket és a szülőket a preventív és korrekív testi-lelki-szociális nevelési feladatok ellátásába intervenciós gyakorlattal, szoros együttműködés koordinálásával.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Megteremti a gondozás intimitását, folyamatosan szóval kíséri a gyermekek által végzett cselekvéseket, tevékenységeket, megnevezi az eszközöket, az ételeket, indokolja a szokások, szabályok értelmét, bővíti a gyermekek szókincsét.
- Egyéni bánásmód alkalmazásával értékeli a gyermekek önállósági törekvéseit: fontos, amit a gyermek mond, amit feltár a világból az anyanyelv segítségével és a segítségnyújtást a gyermek egyéni fejlődési útjának ismeretében, tiszteletben tartásával biztosítja.
- Szociokulturális háttérük ismeretében kompenzálja a nyelvi hátrányt, gyakori mondókázással, mindennapos meséléssel, énekléssel, hagyományápoló

tevékenységekkel, drámajátékokkal intenzív anyanyelvi élményben részesíti a gyermekeket.

- A gyermekekkel való párbeszéd során arra törekszik, hogy a kommunikáció kétirányú legyen: egy adott helyzetben a gyermek az adó, a másikban pedig vevő.
- Türelemmel kivárja, hogy a gyermekek szóban kifejezzék kéréseiket, igényeiket, megnevezzék a tárgyakat, eszközöket.
- Szemkontaktust vesz fel kapcsolatteremtéskor a gyermekekkel és barátságosan, személyre szólóan, konkrétan, életkorának megfelelően fogalmazza meg mondanivalóját.
- Kéréseit, utasításait röviden, érthetően fogalmazza, szükség szerint alternatív kommunikációs rendszer alkalmazásával.
- Kérdéseikre adott válaszokkal megerősíti anyanyelvi memóriájukat.

A fejlődés várható jellemzői:

- szükség szerint önállóan mosakodik, szárazra törölközik,
- mosakodás után elzárja a csapot, ha nem tudja, segítséget kér,
- önállóan mos fogat, fogápoló eszközeit tisztán, rendben tartja,
- önállóan használja a WC-t,
- önállóan fésülködik,
- szükség szerint használja a zsebkendőt, orrát kifújja
- kulturáltan étkezik, étkezés közben halkán beszélget,
- képesek megítélni az általuk elfogyasztott étel mennyiségét,
- szokássá válik a nyers zöldség, gyümölcs fogyasztása,
- önállóan, hőérzetének megfelelően, helyes sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját színére fordítva összehajtva teszi kosarába
- észreveszi, ha társának vagy a felnőttnek segítségre van szüksége,
- megfogalmazza, ha saját magának van szüksége segítségre,
- az tisztálkodás, étkezés, öltözködés, pihenés folyamatához kapcsolódó szabályokat betartja, testi szükségletei kielégítését irányítani (ha szükséges, korának megfelelő mértékben késleltetni) képes,
- mozgása harmonikus, összerendezett,
- vannak ismeretei az egészség értékéről,
- tud néhány a környezettudatos magatartással kapcsolatos szokást.

4. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Cél

A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, melyben a másodlagos szocializáció eredményessége, az erkölcsi normák megalapozása biztosítható.

Az óvodapedagógus feladata

- A megszokott szocializációs térből, családból, bölcsődéből kimozduló gyermekek számára megteremti a nevelési környezet folytonos, stabil biztonságát.
- A nevelés folyamatában minden résztvevő modell értékű kommunikációval, bánásmóddal, odafordulással, elfogadó, pozitív attitűddel, összehangolt együttműködéssel teremti meg, hogy a gyermekeket óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék, biztonságban és jól érezzék magukat a „mi óvodánkban”.
- A befogadás időszakában megismeri a gyermekek elsődleges szocializációs környezetét, életritmusukat, szokásaikat, érzelmi életüket, beszédkultúrájukat, felnőttekhez, szüleikhez való viszonyukat.
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtéséhez óvodába lépésük első pillanatától kezdve befogadó, elfogadó, szeretettel, derűt, sugárzó légkört alakít ki.
- Ölbeli játékokkal, simogatókkal, höcöggetőkkel segíti a befogadást és a kapcsolatteremtést.
- Pozitív attitűddel, tudatos odafigyeléssel koordinálja a harmonikus kapcsolatok kialakulását: mind a gyermek-dajka, gyermek-gyermek és gyermek-óvodapedagógus kapcsolatában.
- Minden gyermeknél a pozitív viselkedést emeli ki, mellyel segíti én-tudatának, önismeretének egészséges alakulását.
- Személyes minta adásával, a közös élményeken alapuló tevékenységek során alakítja a közösségi szokásokat, erkölcsi normákat.
- Mintát ad az udvariassági formákra, a kulturált visszautasításra, az együttműködést segítő szabályokra és a konfliktus megoldására.
- A kialakított szokások következetes gyakorlásával megalapozza a szociális kompetenciák fejlődését (pl.: kitartás, feladattudat, akarat, szabálytudat, együttműködés, közös értékek óvása és védelme).

- A szokásrendszer kialakításában az autizmussal élő gyermek számára konkrét szituációkra pontosan megfogalmazott szabályokat ad, melynek betartását rajzos emlékeztető kártyákkal, és személyre szabott következetes jutalmazással segíti.
- Az óvodai drámajáték-gyűjteményt eszközként használva segíti az erkölcsi tulajdonságok, az akarat egészséges fejlődését, az érzelmek megélésének és kifejezésének gazdagodását.
- Drámajátékokkal ösztönzi azt, hogy a gyermekek is kimutathassák és felismerjék saját, valós érzelmeiket (örömet, bánatot, szomorúságot, bosszúságot egyaránt) és levezetésükhöz mintát mutat.
- Rugalmasan, differenciáltan, a gyermekek igényeinek megfelelően ad lehetőséget a napirendi keretek között a tevékenységek szabad megválasztására.
- Helyet és időt biztosít minden nap a beszélgetésekre, melyek során tájékozódik a gyermekek érzelmi állapotáról, hangulatukról, aktuális élményeikről.
- Elősegíti én-fejlődésüket, önállóságukat, saját társas pozíciójuk, közösségbeli szerepük megalapozását.
- Személyiségük formálódását, önkifejezésüket, szocializálódásukat interaktív tevékenységekkel segíti elő.
- A konfliktushelyzetek megoldásának fejlődését korszerű módszerekkel segíti.
- Közös élményszerzési lehetőségeket biztosít szűkebb és tágabb környezetük megismerésére, amelyek nyomán, megalapozódik a szülőföldhöz való kötődésük, hazaszeretetük.
- Olyan változatos helyzeteket teremt, melyekben a gyermekek gyakorolhatják önálló véleményalkotásukat, döntési képességeiket társas kapcsolataikban és környezetük alakításában, valamint teret enged önkifejező törekvéseinek.
- Pozitív példát mutat a különbözőség elfogadására, kezelésére, az egymáshoz való alkalmazkodásra.
- A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésében együttműködik a speciális szakemberekkel és tevékenyen részt vesz a családhoz alkalmazkodó intervenciós stratégia kialakításában.
- Az autizmussal élő gyermekeknél a beilleszkedést közvetlenül segítő készségeket és a szabadidős készségeket tanítja.
- Észreveszi, hogy a gyermek mely területen tehetséges, erősíti, támogatja képességeinek kibontakoztatását a családdal együttműködésben, az ÁMK adta lehetőségek kihasználásával.

- Környezetükhöz való pozitív érzelmi viszonyt és a környezettudatos magatartást a szokások, szabályok kialakításával, a hagyományok ápolásával és a környezetünkért felelős gondolkodás fejlesztésével alakítja.
- Differenciál és a szabálytudat következetes alakításánál figyelembe veszi a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek képességeit.
- A gyermekek születésnapjának megünnepléséhez megteremti a feltételeket.

Óvodai ünnepeink:

Időpont	Ünnepeink	Zárt	Nyitott
Szeptember	Mihály-napi vásár Őszi kirándulás	délelőtt egész napos	- -
Október	Állatok világnapja	délelőtt	-
November	Márton-nap Adventi családi műhely a csoportokban	délelőtt -	délután
December	Mikulás Karácsonyi játszódélután a csoportokban	délelőtt -	- délután
Január-február	Csoportos farsang Farsangi multság	délelőtt -	délután
Március	Március 15. Víz világnapja	délelőtt délután	- -
Április	Húsvéti családi műhely a csoportokban Föld napja Tavaszi kirándulás	- délután délután	délután - -
Május	Anyák napja Madarak, fák napja Évzáró	- délután -	délután - délután
Június	Gyermeknap	-	délután

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Pozitív példát mutat az udvariassági formák elsajátításához.
- Minden gyermeket és felnőttet a keresztnévén, udvariasan szólít meg.
- Olyan változatos helyzeteket teremt, melyekben segíti a gyermekek kapcsolatfelvételét, kapcsolattartását, gyakorolhatják önálló véleményalkotásukat, döntési képességeiket társas kapcsolataikban és a konfliktushelyzetek megoldására nyelvi mintát mutat.
- Ösztönzi és segíti a gyermekeket érzéseik, érzelmeik helyes kifejezésére, ezzel is bővítve aktív szókincsüket.
- A gyermekek megnyilatkozásait értő figyelemmel és türelemmel hallgatja végig, modell értékű kommunikációjával elősegíti a gyermekek interakciós kultúrájának fejlesztését.

A fejlődés várható jellemzői:

- korának megfelelő mértékben kialakul szociális érzékenysége: türelmes, udvarias köszönési formákat ismer, tapintatos, empatikus, segítőkész társaival és a felnőttekkel,
- képes együttműködésre, érdekek egyeztetésére, alá- fölérendelődés elfogadására
- bíznak önmagukban és társaikban,
- a közös tevékenységekben szívesen és aktívan vesz részt,
- elfogadja az adott tevékenység által kívánt magatartásformákat, korának megfelelően fegyelmezett,
- elfogadja a különbözőségeket, érdeklődik a másik iránt,
- figyelmesen, türelmesen kommunikál a felnőttekkel és a társaival,
- örül a közösen elért sikereknek,
- elfogadja, követi a felnőttek kéréseit, útmutatásait, képes alkalmazkodni,
- a szokások gyakorlásával korának megfelelő mértékben kialakulnak az akaratot erősítő szociális kompetenciái (kitartás, feladattudat, szabálytudat, önfegyelem, önállóság),
- megbecsüli a saját- és mások munkáját, a közösségért végzett munkát és a létrehozott alkotásokat,
- érzelmeit, indulatait, negatív érzéseit képes elfogadható formában jelezni, szükség esetén a felnőtt segítségét kérni,
- részt vesz a jeles napokhoz, évszakokhoz kapcsolódó népi gyermekjátékokban.

4. 3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

Az anyanyelv és a világ felfedezésének öröme, ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének, tudásvágyának fenntartásával, ösztönzésével az óvodai nevelőtevékenység teljes folyamatában.

Az anyanyelvi (beszédészlelés, beszédértés, folyamatos, érthető beszéd) és értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezés, figyelem, képzelet, gondolkodás) valamint a képzelet és a kreativitás fejlesztése a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, egyéni érdeklődésére és ismereteire építve, azok különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásával, megszerezésével és bővítésével.

Az óvodapedagógus feladata

Anyanyelvi nevelés

- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel valamennyi tevékenységi forma keretében.
- A befogadás időszakában megismeri a gyermekek beszédfejlettségi szintjét, otthoni kommunikációs környezetét.
- Az autizmussal élő gyermekek kommunikációs készségeit felméri és a felmérés alapján egyénre szabott fejlesztést végez, a logopédussal szorosan együttműködve.
- Szociokulturális háttér ismeretére építve, ehhez igazodva tervezi meg differenciált készség- és képességfejlesztési feladatait, és tapasztalatait rögzíti a gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése dokumentációjában.
- Segítő szakember segítségét kéri, ha az életkori sajátosságoktól eltérő beszédfejlődést tapasztal.
- Differenciáltan támogatja a magyar nyelv elsajátításában a nemzeti-, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekeket, néhány általuk használt kifejezést az óvodapedagógus is elsajátít.
- Együttműködik az óvoda összes dolgozójával a helyi program szellemiségét közvetítő, modellértékű kommunikációs környezet kialakításában.
- A játék során indirekt módszerekkel (pl.: bábjátékkal, szólásmondással, találós kérdésekkel, meséből ismert szófordulatok, szójátékok alkalmazásával)

motiválja a gyermekek beszédkedvét, közlésvágyát, valamint a gátlásos gyermekek megszólalását.

- A spontán beszédhelyzetek tudatos felhasználásával fokozza a beszédaktivitást.
- Saját példájával és a gyermekekkel véleménycserét ösztönözve alakítja, fejleszti a „beszélő környezet” kulturális szokásait, szabályait (hely, idő, viselkedési módok, légkör).
- Személyes példamutatással, türelmesen, értő figyelemmel hallgatja meg a gyermekek mondanivalóját, motiválja őket, hogy egymás és mások beszédét végig tudják hallgatni.
- Beszédhelyzetekben felveszi a szemkontaktust a gyermekekkel.
- A gyermekekhez életkoruknak megfelelő tempóban, hangsúllyal beszél.
- Beszédével motiválja a gyermekeket a szófajok használatára, különböző mondatszerkezetek és mondatfajták alkotására.
- A magyar nyelv sajátosságainak megfelelő színes, változatos beszédével segíti, hogy a gyermekek is képesek legyenek érzelmeiket, indulataikat kulturált módon kifejezni.
- Következétesen használja és a gyermekeknél egyénileg, differenciáltan alkalmazza a csoport szokás- szabályrendszerének, interakciós kultúrájának belsővé válása érdekében folyamatosan fejlesztett verbális és metakommunikációs jelzéseket.
- Mondanivalója hitelességének érdekében ügyel verbális közlésének és metakommunikációjának összhangjára.
- Az egyéni kommunikációs képességeket differenciáltan fejleszti, tudatosan választott anyanyelvi játékokkal és a különböző spontán és tervezett tevékenységi formákban rejlő lehetőségek kihasználásával.
- A gyermekek szókincsének gyarapítása, szófaji gazdagságának megalapozása érdekében minden tevékenységben arra ösztönzi őket, hogy nevezzék meg a személyek, anyagok, tárgyak, eszközök nevét, tulajdonságát.
- Motiválja gyermekeket kérdések és válaszok megfogalmazására, véleményalkotásra, következtetéseik, döntéseik bátor kinyilvánítására.
- Megismerteti a gyermekeket népi mondókákkal, nyelvtörökkel, szólásmondásokkal, közmondásokkal és beszédét színesebbé téve alkalmazza a szófordulatokat, kifejezéseket és erre ösztönzi a gyermekeket is.
- Anyanyelvi- és drámajátékok segítségével alkalmazza a beszédművelés szabályait, megtapasztaltatja a gyermekekkel is, rávezeti őket az értő és kifejező beszédre (légző gyakorlatok, hallásfejlesztő-, fonémahallást fejlesztő játékok,

nem verbális kommunikációs játékok, artikulációs gyakorlatok, szókinccs-gyapító játékok, mondat- és szövegalkotást fejlesztő játékok), ehhez felhasználja a nevelőtestület által összeállított segédanyagokat.

- Beszédében következetesen alkalmazza az udvariassági formákat, szavakat, kifejezéseket és a hozzájuk tartozó metakommunikatív jeleket.
- Tervező-fejlesztő munkája során komplex fejlesztési terveibe rendszerességgel beépíti a kompetencia alapú programcsomag kiegészítő segédleteit. (Kiemelten a „Játszunk? Természetesen!” kiadvány értelemfejlesztő játékein belül az anyanyelvi játékokkal fejleszti az egyéni kommunikációs képességeket.)

Értelmi nevelés

- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet biztosít.
- A gyermekek életkori sajátosságából adódó egyéni kíváncsiságára, érdeklődésére, valamint előzetes tudására (tapasztalat, élmény, attitűd, ismeret, gondolkodás) építve változatos tevékenységeket biztosít, amelyeken keresztül további élmény és tapasztalatszerzési lehetőségekhez jutnak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből.
- A gyermek tapasztalatainak rendszerezése során értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, beszéd, képzelet), kreativitásának, alkotóképességének fejlődését segíti elő.
- A gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésével, bővítésével, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásával, utánzásos- és cselekvéses tanulással, irányított játékokkal és a projekt módszer bevezetésével az alkalmazásképes tudás megalapozása.
- A tervszerűen felépített tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatában a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, egyéni érdeklődésére építve időnként a gyermekekkel közösen, aktuális érdeklődésükhöz kapcsolódóan választ témát, melyet új tanulásszervezési eljárásokkal (projekt, kooperatív tanulás, párhuzamos tevékenységek alkalmazása a szervezett tanulásban, szülők bevonása) dolgoz fel.
- Olyan élethelyzeteket, tanulási környezetet teremt, ahol a gyermekek gyakran kipróbálhatják megszerzett ismereteiket, készségeiket, képességeiket, a tapasztalatok alapján megszerzett tudásukat, alkotóképességüket, képzeletüket.
- A pszichikus funkciók kialakításában előtérbe helyezi a téri észlelés, a téri tájékozottság, a téri mozgásfejlettség, a testséma fejlesztését.

- Cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás támogatása mellett elősegíti az elemi fogalmi gondolkodásuk fejlődését.
- A folyamatok tudatos szervezésével segíti a gyermekek önállóságát, motiválja őket döntések, ítéletek és következtetések meghozatalára.
- Problémahelyzetek teremtésével megtapasztaltatja gyermekeket az elemi ok-okozati összefüggésekkel, a felfedezés örömeivel.
- Tudatosan, minden tevékenységben kiemeli, megnevezi az odaillő elemi fogalmakat, felfedeztetni a hasonlóságot, különbözőséget.
- A gyermekek önkéntelen emlékezeti bevésése mellett tudatosan fejleszti szándékos emlékezetüket, kezdeményezi a közös és egyéni élmények felidézését, a különböző tevékenységek kereteiben motiválja a szándékos bevésést (szokások, mondókák, versek, mesék, népi játékok, hagyományok, munkafogások, technikák stb.).
- Figyelemkoncentrációt igénylő, fejlesztő játékokat és helyzeteket teremt.
- Elismerésével, pozitív megerősítésével, a tévedés jogának tiszteletben tartásával, az értelmi képességek differenciált fejlesztésével megalapozza a tanulóhoz szükséges pozitív attitűdöt ily módon közvetetten segíti elő iskolai beilleszkedésüket.
- Tervező-fejlesztő munkája során komplex fejlesztési tevékenységeibe rendszerességgel beépíti a kompetencia alapú programcsomag kiegészítő segédleteit, kiemelten a „Játszunk? Természetesen!” kiadvány értelemfejlesztő szabály,- szenzitív (érezkelő fejlesztő) játékait, kiemelten a látást, hallást, szaglást, tapintást, ízlelést fejlesztő játékokat.

A fejlődés várható jellemzői:

- élményeit és ismereteit képes felidézni, összefüggő mondatokkal kifejezni
- végig tudja hallgatni, megérti mások beszédét
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat
- minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot
- érdeklődik szűkebb és tágabb környezetének jelenségei iránt, tanulás iránti attitűdje pozitív
- képes figyelmét összpontosítani
- képes a megkezdett feladat befejezésére
- konkrét tapasztalatait felhasználja véleményalkotásában és döntéseiben
- korának megfelelő mértékben felismeri az időbeli relációkat, ok-okozati viszonyokat

- szándékos figyelemre, szándékos beérésre, felidőzésre képes
- képes a tárgyakat csoportosítani (szín, forma, méret, hasonlóság, különbözőség szerint)
- cselekvő-képi gondolkodása mellett elemi fogalmi-, problémamegoldó- és kreatív gondolkodása kialakulóban van.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

5. 1. Játék

Cél

Érzelmi biztonságot és bizalmat adó, alkotó légkörben a szabad játék minél optimálisabb szintű kibontakoztatásának elősegítése az óvodapedagógus tudatos jelenlétével, indirekt módszerekkel.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja a játék önkéntességét, szabadságát (tevékenység, társ, hely, eszköz, játékötlet, elgondolás).
- Már a befogadási időszakban megkezdi a szemléletformálást, hogy a szülők számára is elfogadottá és értékessé váljon a szabad játék.
- Támogató pedagógusi magatartással segíti az önállósodó törekvéseket, gyermekek egyéni érdeklődésére, élményeire épülő játékhelyzetek megvalósulását, a kreativitást.
- A gyermekek igénye szerinti együttjátszással közös élményszerzési lehetőségeket biztosít a különböző játékformákhoz.
- Fokozott figyelmet fordít a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre, minél több spontán párbeszédes helyzet megteremtésével, együttjátszással támogatja beilleszkedésüket a játékba.
- A játékban megfigyeli és segíti a különböző egyéniségű gyermekek beilleszkedését.
- Tapasztalatot szerez, megfigyeli és nyomon követi játék közben a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét.
- A játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek megismerése, megfigyelése alapján tervezi az egyéni képességfejlesztési feladatokat.

- A játék sokszínűségét biztosítja saját játékgyűjteményeink: „drámajáték gyűjtemény, udvari játékok gyűjteménye, mozgásfejlesztő játékok, zöld ünnepek játékgyűjteménye, évszakai játékok” segédanyagok használatával.
- Sokféle játéktevékenységet biztosít, mellyel gazdagítja, erősíti a társas kapcsolataikat, a testi-, szociális-, értelmi készségeik, képességeik fejlődését.
- Biztosítja, hogy a gyermekek az óvodában töltött idejük minél nagyobb részét a szabadban tölthessék.
- Biztosítja a gyermekek számára a sportos, mozgásos játékokhoz az évszaknak megfelelő eszközöket, a biztonságos helyet és következetesen betartatja a kialakított szokásokat, szabályokat.
- Megtapasztaltatja a füves, homokos, betonos helyeket és változatos játékokra inspirálja a gyermekeket a különböző jellegű felületeken.
- Nyílt napok, játszódélutánok, közös tevékenységek és együttes programok során játéktámogató magatartásával, indirekt módszereivel, reflektív attitűdjével, a modellnyújtás mellett a pedagógiai helyzetek rövid indoklásával, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésével formálja a szülők szemléletét.
- A szülővel való közös beszélgetéseken, szülői értekezleteken, szakmai felkészültségével, érveivel, a mindennapi életből vett példákkal is tesz azért, hogy a szabad játék jelentőségének felismerése megerősödjön, a szülők számára is elfogadásra kerüljön és a fejlődés garanciáját meglássák benne.
- A játék folyamatában indirekt játékirányítás felelősségével, az adott szituációhoz igazított módszerek alkalmazásával vesz részt (ötletekkel lendíti tovább a játékot, felajánlja az eszközt, vagy elkészítésére motivál, stb.).
- Helyzethez illően alkalmazza a kompetencia alapú óvodai programcsomag kiegészítő segédleteit: dramatikus, mozgásos játékok, játékajánló példatár játékgyűjteményét, valamint az óvoda saját játékgyűjteményét.

A szabad játékhoz szükséges légkör biztosítása

- Elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multi- és interkulturális szemlélettel, barátságos, családi légkört teremt.
- Követendő minták bemutatásával, valamint olyan közös szabályalkotással segíti a konfliktushelyzetek megoldását, melyek betarthatók, biztonságérzetet teremtenek és közben, szükség esetén változtathatók.
- Motiválja és erősíti, hogy a gyermekek bátran nyilvánítsanak véleményt és hozzanak döntéseket.

Az elegendő idő biztosítása a szabad játékhoz

- Részben folyamatos és rugalmas napirend kialakításával biztosítja a hosszantartó, összefüggő játékidőt.
- A minél hosszabb szabad játékra biztosítható idő érdekében a gondozási, munkajellegű, a tevékenységekben megvalósuló tanulással összekapcsolódó, játékba integrált feladatok végzésében a pedagógiai munkát segítőkkel együttműködik.
- Formálja a szülők szemléletét a kellő időben való érkezés, a játékidő kihasználása és a társas kapcsolatok alakulásának, elmélyülésének támogatására.

A megfelelő játszóhelyek biztosítása

- Kialakítja és segíti a biztonságos, akadálymentes közlekedést szolgáló térfelosztást (a közös, egyéni játékra alkalmas, nagyobb és intimebb, zajos és csendesebb tevékenységek helyét).
- Az óvodai csoportszoba játszóhelyeinek terve: családi, szituációs játékok tere, mesesarok, építősarok, kincsek helye, énekes és mozgásos játékok tere.
- Lehetőséget ad a gyermekek kezdeményezésére a terek átalakítására, különböző eszközökkel motiválja, inspirálja az ideiglenes játszóhelyek kialakítását.

Játékeszközök biztosítása

- Biztonságosan, elérhető és hozzáférhető módon tárolja a gyermekek számára a játék eszközöket, tárgyi felszereléseket.
- A gyermekekkel közösen kialakítja, fejleszti az eszközök használatához tartozó szokásokat, szabályokat.
- A gyermekek eltérő játékigényeinek, élményeinek megfelelő eszközöket biztosít.
- A gyermekekkel közösen készít, barkácsol különböző játékeszközöket.
- Motiválja a gyermekeket és a szülőket a sokféleképpen felhasználható anyagok, egyéni élményekhez kapcsolódó tárgyak gyűjtésére.
- A csoport lehetőségei szerint a játékeszközöket rendszeresen cseréli.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Az óvoda minden dolgozója közvetlen, nyugodt hangvétellel kommunikál egymással és a gyermekekkel.
- Mintaértékű kommunikációjukkal hangsúlyozzák, erősítik a csoportban formálódó szokásokat és az együttélés kulturált normáit.
- Az óvodapedagógus játék közben metakommunikatív visszajelzéseket is ad.

- Érdeklődéssel, figyelemmel követi a gyermeki beszédet és biztosítja minden gyermekek számára az értő figyelmet.
- Az óvoda minden dolgozója megvalósítja a kétoldalú, türelmes meghallgatáson alapuló kommunikációt.
- A játékba való bekapcsolódáskor mintát ad egy-egy szerep megformálására, bővíti a gyermekek szókincsét.
- A játékban felmerülő konfliktusok megoldására kommunikációs mondatmintát ad, indulataik, érzelmeik megfogalmazására buzdítja a gyermekeket.

A fejlődés várható jellemzői:

- a játéktevékenység során a közösen kialakított szabályokat következetesen betartja, a közösen kialakított normákhoz alkalmazkodik
- együttműködik és elfogadja más ötletét, kezdeményezését
- érzéseit, érzelmeit kulturáltan, életkorának megfelelően, a tanult minták alapján fejezi ki
- korának megfelelően képes érdekei egyeztetésére, konfliktusai megoldására, szükség esetén segítséget kér a felnőtől
- a játékszituációnak megfelelően alakítja ki a játékteret
- egyszerűbb kiegészítő eszközöket készít
- vigyáz a másik gyermek játékára, nem zavarja mások játéktevékenységét
- játékában dominánsan jelentkezik a szerepjáték
- bonyolult építményeket is készít
- kreatívan használja a „mi lehet még belőle” eszközöket
- képes több napon keresztül egy játéktémában részt venni társaival.

5. 2. Külső világ tevékeny megismerése

Óvodánk saját innovációjaként kidolgozott „Környezettudatos magatartás alakítása” című szakmai anyag tartalmazza azokat a célokat, feladatokat, amelyekre a „Zöld Óvoda” cím kötelez bennünket. Az ebben megfogalmazott célok, feladatok és a megvalósulás folyamatának elemei, eszközei, módszertani ajánlásai hatékonyan és pozitívan segítik a gyermekek és a felnőttek környezettudatos magatartásának fejlődését.

Cél

A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása. A Zöld Óvoda szemléletét, tartalmát tükröző óvodai nevelőmunkával a környezettudatos életmód megalapozása, a fenntartható fejlődéshez szükséges magatartásformák kialakítása. A valóság felfedezésében a matematikai tartalmú tapasztalatoknak is kellő hangsúlyt biztosítva, tudatos, tervszerű, differenciált készség és képességfejlesztés a spontán és a szervezett tanulási lehetőségek kihasználásával.

Az óvodapedagógus feladata

- Épít a gyermekek előzetes ismereteire, tapasztalataira, otthonról hozott élményeire.
- Figyelembe veszi a gyermekek érdeklődését, aktivitását, az életkori és egyéni fejlődési sajátosságokat és a tapasztalatszerzést interaktív tanítási-tanulási módszerekkel segíti.
- Olyan szokásokat, szabályokat alakít ki, melyek a tiszta, egészséges, takarékos környezet megóvását segítik (felsöpör, feltöröl, elzárja a csapot, takarékoskodik a papírral, energiával).
- Saját példájával az óvoda összes dolgozójával összhangban alakítja a tiszta, egészséges, takarékos környezet iránti igényt.
- A modellnyújtás és a szokásalakítás folyamatában minden felnőtt világos magyarázattal ösztönzi a gyermekeket a környezettudatos magatartás értékeinek befogadására.
- Biztosítja a tapasztalás alapú felfedezést, a sokoldalú információszerzést és megteremti a vizsgálódások, megfigyelések, kísérletezések lehetőségét.
- Digitális technológia alkalmazásával megőrökíti és felidézi a közös élményeket, tapasztaltakat, változásokat.
- Párhuzamos tevékenységek biztosításával teszi lehetővé, hogy minden gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának, megismerési vágyának megfelelően, motiváltan tevékenykedhessen.
- Élménypedagógiai- és projekt módszereket is alkalmaz a környezettudatos magatartáshoz kapcsolódó szokások, viselkedési normák megalapozására, kihasználva a gyermekek közvetlen környezetében fellelhető növény-és állatvilág megismerését, védelmét és a minden létezővel szembeni pozitív viszonyt erősíti.

Csoportszobában: növények ápolása, gondozása, ültetés, csíráztatás, hajtatás, felfedezési lehetőségek, vizsgálódások, kisállatok gondozása (csiga, hal, teknős).

A gyermekekkel közösen természetsarkot alakít ki, elhelyezi a közösen és egyénileg gyűjtött „kincseket”, lehetőséget biztosít a folyamatos megfigyelésekre.

Kertben, udvaron: madárbarát kert kialakításával megfigyeltetjük a kertünkbe látogató madarakat, a gyermekekkel közösen gondoskodunk róluk (etetés, itatás), lehetőséget biztosítunk a rovarok megfigyelésére, pozitív példát mutatunk védelmükre, a komposztálót folyamatosan használjuk, a „mi fánk”-at rendszeresen megfigyeljük, változásait megtapasztaltatjuk, megismertetjük gyógy-és fűszernövényeinket.

- A csoportnaplóban megtervezi és megismerteti a gyermekekkel az évszakokhoz kapcsolódó és a séták, kirándulásokkor szükséges balesetvédelmi szabályokat.
- Fokozatosan bővíti a gyermekek helyismeretét, biztonságos eligazodásukat az óvodában, intézményünkben, lakókörnyezetükben.
- Megismerteti a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeivel, megtanítja ezek szeretetét, védelmét is.
- Kirándulást szervez a Csepel Helytörténeti Gyűjtemény megtekintésére, a Tamariska-dombra, Kis-Duna partra, a Duna parti révhez, a Petőfi szoborhoz.
- A kirándulások, séták előtt tájékozik a helyszínről és a programot a gyermekek életkorának, érdeklődésének figyelembevételével állítja össze.
- Az utazást életkoruknak megfelelően szervezi meg.
- Élménypedagógiai módszerek alkalmazásával támogatja a gyermekek élményeinek újraélését a mindennapokban.
- Épít a közösen szerzett és átélt élmények közösségformáló erejére.
- Megismerteti a gyermekeket a szelektív hulladékgyűjtés fontosságával, kezdeményezi a környezetében keletkező hulladék szelektálását.
- A hasznosítható anyagokat, tárgyakat a gyermekekkel kreatívan felhasználja (pl.: papír, dobozok, flakonok).
- Olyan spontán és szervezett matematikai tartalmú tapasztalatszerzési lehetőségeket, tevékenységeket biztosít, ahol a gyermekek megismerhetik, megtapasztalhatják, felismerhetik és alkalmazhatják a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.
- Minden óvodai tevékenységformán keresztül fejleszti tér,- sík,- és mennyiségzsemléletüket.
- Kezdeményez olyan díszítő, építő tevékenységeket, melyekben a gyermekek megtapasztalhatják és gyakorolhatják a ritmikus sorrendiséget.

- Élethelyzetekben motiválja a gyermekeket, hogy tapasztalataikat, ismereteiket alkalmazzák.
- Gondolkodtató, cselekedtető problémahelyzeteket teremt egyéni képességeiknek megfelelően.
- Ösztönzi a gyermekeket, hogy bátran fogalmazzák meg véleményüket a csoport életével kapcsolatban, vegyenek részt a közös döntésekben és a személyükkel kapcsolatos döntéseket – a következmények életkoruknak megfelelő szintű mérlegelésével – hozzák meg.
- Megszervezi a hagyományosan az óvodai élethez kapcsolódó természeti ünnepeket.
- A fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartást és a természet ünnepeihez pozitív érzelmi viszonyt alakít ki, az ezekhez kapcsolódó ünnepeket tudatosan tervezi, szervezi.

Az óvodapedagógus feladatai a természet ünnepeihez kapcsolódóan

Az önálló innováció keretében elkészített „Környezettudatos magatartás alakítása” című szakmai segédanyag alapján dolgozik.

Természeti ünnepeink

Állatok napja - október 04.

Az állatok napjához kapcsolódóan motiválja a gyermekeket és a családokat, hogy a kedvenc és ismert állataikat különböző technikákkal jelenítsék meg, amelyek bemutatására kiállítást szervez. Lehetőség szerint kezdeményezi az ehhez kapcsolódó programok szervezését.

Víz világnapja - március 22.

A közös óvodai rendezvényhez vízzel kapcsolatos, játékos feladatokat szervez, eszközöket biztosít. A gyermekek alkotásaiból készíti a dekorációt és az ünnepre jellemző színeket, jeleníti meg.

Föld napja - április 22.

A gyermekeknek környezetismereti, környezetvédelmi játékokat szervez, ahol a gyermekek a megszerzett tapasztalásaikat, ismereteiket kipróbálhatják. Megkülönbözteti a gyermekekkel a szemét és hulladék fogalmát és „Mi lehet még belőle?” címmel kreatív ötleteiket együtt megvalósítják az összegyűjtött tárgyakból és az elkészült alkotásokból kiállítást szervez.

A környezettudatos magatartás alakítása érdekében programot szervez, ahol a szülőkkel, gyermekekkel együtt az óvoda udvarát szépítik, rendezik, alakítják és növényeket

ültetnek. A gyermekek alkotásaiból készíti a dekorációt és az ünnepre jellemző színeket, jeleníti meg.

Madarak és fák napja - május 10.

A közvetlen környezetünkben lévő madarokról, fákról a gyermekekkel közösen összegyűjtött tapasztalatokat, ismereteket játékok segítségével rendszerezi, bővíti. A gyermekek a képről vagy a természetben gyakorolhatják a gyakran előforduló madarak felismerését, megnevezését.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Életkoruknak megfelelően, pontosan, konkrétan, tevékenységekhez és a spontán beszélgetéshez kapcsolódóan fogalmaz.
- Az ismeretlen, új szavakat, kifejezéseket, eszközöket képszerűen és verbálisan megjeleníti.
- Motiválja a gyermekeket az állandó gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek közötti interakcióra.
- A gyermekekkel foglalkozó minden felnőtt türelmesen hallgatja meg őket, kivárja kérdésüket, válaszukat, megnyilatkozásaikat.
- Minden kérdésre válaszol, és válaszaival segíti az ismeretek, fogalmak, fogalomkörök kialakulását és ezek helyes szóbeli megfogalmazását.
- Támogató jelenlétével segíti, hogy a gyermekekben felmerülő kérdésekre a választ vizsgálódásaik és felfedezéseik közben megkapják.
- A külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódó versek, mesék, dalok beillesztésével támogatja az anyanyelvi nevelést.

A fejlődés várható jellemzői:

- a környezettudatos magatartáshoz kialakított szokásokkal, szabályokkal azonosul, azokat betartja (tisztasággal, takarékoszággal kapcsolatos szokások, képes a hulladékot megfelelően szelektálni, elfogadja, hogy a hulladékpapír is használható, vigyáz a természeti értékekre, óvja-védi a növényeket, fákat, állatokat)
- környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik: biztonsággal tájékozódik az óvoda területén, tudja nevét, születési idejét, lakcímét és szülei nevét, ismeri környezete növényeit, állatait
- kialakulóban van környezettudatos magatartása, amelyek természeti-társadalmi környezetének megóvásához szükségesek

- a természet ünnepeinek előkészületeiben tevékenyen, aktívan, szívesen vesz részt
- ismeri a szelektív hulladékgyűjtés fogalmát, tartalmát alkalmazza
- a növény- és állatgondozási feladatokban szívesen vesz részt
- meg tudja nevezni az évszakokat, hónapokat, a hét napjait, a napszakokat és azok jellemző jegyeit
- ismeri a közlekedési eszközöket, betartja környezete gyalogos közlekedésének szabályait
- korának megfelelő ismeretlen helyzettől nem riad vissza, problémahelyzetben képes a problémamegoldásra
- ismeri és alkalmazza a matematikai kifejezéseket: hosszabb-rövidebb, magasabb-alacsonyabb, szélesebb-keskenyebb
- számfogalma ötös számkörben kialakul
- balról- jobbra számlál
- képes elemek párosítására, csoportosítására, hasonlóság és különbözőség megállapítására
- a több-kevesebb fogalmát ismeri és alkalmazza
- térbeli építményeket készít, síkbeli alkotásokat hoz létre, képes három elemet ritmikusan sorba rendezni.

5. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél

A közös éneklés, ritmizálás, az énekes játék, a gyermektánc és a zenehallgatás örömeinek megtapasztaltatásával az éneklés és a zene megszerettetése, zenei érdeklődésük felkeltése, ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk alakítása, zenei készségeik, képességeik differenciált fejlesztése, zenei anyanyelvük megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Gyakran játszik ölbeli játékokat, amellyel örömet szerez, kapcsolatot teremt a gyermekekkel, kiemelten a befogadás időszakában illetve a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéhez alkalmazkodva későbbi életkorukban is.
- Játékos mozdulatokkal minden nap énekel, dúdolgat, lehetőség szerint hangszeren játszik és a gyermekek spontán énekes-játék kezdeményezését támogatja.

- A különböző tevékenységekhez zenei élményeket kapcsol, mely által a zene a gyermekek mindennapjainak részévé válik.
- Megismerteti a gyermekeket az ünnepkörökhöz tartozó népi mondókákkal, dalos játékokkal, népdalokkal, népzenevel, néptáncsal, ezzel is erősítve szülőföldhöz való kötődésüket.
- Differenciált módszerekkel, a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően végzi a zenei képességek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és a zenei kreativitás fejlesztését.
- A zenei anyanyelv megalapozása érdekében tudatosan választ az óvodás kornak megfelelő népi mondókákat, énekes népi játékokat, népdalokat.
- A gyermekek zenei képességének, zenei kreativitásának alakítása érdekében igényesen válogat a kortárs zenei alkotásokból is.
- A zenei anyag és a zenehallgatási repertoár összeállításánál figyelembe veszi a csoport összetételét, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.
- A kompetencia alapú óvodai nevelés szellemiségének fenntartása, az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során alkalmazza a „Játék-, tánc-, élet-„ kiegészítő kiadványt.
- Ölbeli játékokkal, játékos mozdulatokkal érezteti meg az egyenletes lüktetést.
- Zenei játékok közben megtapasztaltatja a zenei fogalompárokat, halkabban-hangosabban, magasabb-mélyebb hangon mondókázik, énekel, felismerteti a különbségeket.
- Zenehallgatással zenei élményt nyújt.
- Motiválja és támogatja a gyermekeket arra, hogy minél többet énekeljenek, az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységévé váljon, a felnőtt minta utánzásával.
- Érzékelteti az egyenletes lüktetés mellett a motívumhangsúlyt és a mondókák, dalok ritmusát is.
- A gyermekekkel közösen készít egyszerű ritmushangszereket, ezekkel kísérik a mondókázást, éneklést.
- Zörejangok, és egymás hangjának felismertetésével végez hallásfejlesztést.
- A közös énekes játékokon keresztül megtapasztaltatja a mozgás és a közös éneklés örömeit.
- Támogatja zenei kreativitásukat, segíti önkifejezésüket.
- Változatos térformákat alakít és a gyermekekhez közel álló néptánc elemeket beépíti az énekes játékokba.

- A zenei anyanyelv megalapozásában alkalmazza a kompetencia alapú óvodai programcsomag kiegészítő segédletek „Játszunk? Természetesen!” gyűjtemény hallásfejlesztő játékait.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Mondókák, énekek ismétlésével segíti a helyes artikulációt, a szép kiejtést és a beszédszervek koordinált mozgását.
- Hangutánzó szavak éneklésével, mondogatásával segíti a magán-és mássalhangzók helyes képzését.
- Énekes játékok játszása során természetes helyzetben gyakoroltatja a kommunikációt (párbeszéd, felelgetős játékok).
- Énekes játékok játszásával fokozza beszédük, gondolkodásuk együttes fejlődését, segíti fogalomalkotásukat, gyarapítja szókincsüket.
- Az egyéni megszólalásukat természetes játékhelyzetekben bátorítja és motiválja.
- A ritmusfejlesztő játékok kezdeményezésével fokozza a gyermekek beszédkedvét, fejleszti beszédképességüket, hallásukat, beszédhallásukat, auditív memóriájukat, differenciáló képességüket.

A fejlődés várható jellemzői:

- érzi és biztosan alkalmazza az egyenletes lüktetést
- megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a ritmustól
- szöveges ritmusmotívumot biztonsággal visszatapsol
- a maga örömeire kezdeményez énekes játékokat
- önállóan mondókázik, élvezettel hallgat zenét
- kedvvel végez egyszerű mozgást zenére
- társaival térformát alakít
- ritmushangszert használ (kíséri magát)
- képes társaival közös énekes játékot játszani és ahhoz kapcsolódó szabályokat betartani
- felismer zörejhangokat
- megkülönbözteti a halkabbat-hangosabbat, magasabbat-mélyebbet
- bátran utánozza a gyermek-néptánc elemeit
- tud ritmust, dallamot, mozgást rögtönözni

5. 4. Verselés, mesélés

Cél

A gyermekek érzelmi biztonsága, az anyanyelvi nevelés megvalósulása és az irodalom iránti fogékonyság megalapozása. Érzelmi-, értelmi- és erkölcsi fejlődésük elősegítése a népi-, klasszikus és kortárs irodalmi alkotások által nyújtott érzéki-érzelmi élmények segítségével.

„Könyves környezet” biztosításával hozzájárul az olvasás iránti igény felkeltéséhez, az esztétikai ízlésformáláshoz, a könyvvel való együttélés természetessé válásához.

Az óvodapedagógus feladata

- Családias, biztonságos légkörben meghitt mesesarkot alakít ki, ahol a mesehallgatáson kívül a gyermekeknek lehetőségük van az elvonulásra is. Itt helyezi el az esztétikus bábokat, mesekönyveket, párnákat, kellékeket, meseszőnyeget, jelmezeket a dramatizáláshoz.
- A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással megalapozza a gyermekek esztétikai, irodalmi fogékonyságát és anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére neveli őket.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban, a mesék ismétlésével, történetek újraélésével segíti a gyermekek szorongásainak feloldását.
- Támogatja a belső képteremtésüket, érzelmeik, érzéseik feldolgozását, intim mesehallgatási helyzeteket teremt.
- A gyermekek erkölcsi értékítéletének, magatartásának alakítását és értelmi fejlődésüket a mesék, versek világának, igazságának közvetítésével érzelmeiken keresztül segíti.
- Tudatosan, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően állítja össze a népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket, olykor az egyes gyermekek egyéni érdeklődését figyelembe véve.
- A mindennapi élményekhez kapcsolódó szólásokat, mondásokat, közmondásokat, találós kérdéseket alkalmaz.
- A gyermekek önkifejező képességének gazdagítása érdekében a vers- és mesealkotást ábrázolással kombinálja (pl.: mesebefejezés rajzzal, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez).
- A gyermeki önkifejezés fejlődését, a saját vers- és mesealkotás megalapozását változatos módszerekkel segíti (pl.: drámajáték, ismert mese befejezése,

mozgásos átváltozás, utánczás, mese-kiegészítés, -átalakítás, fantáziajátékok, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, stb.).

- Bábozás és dramatizálás formájában mintát ad az irodalmi- és saját élmények megjelenítésére.
- A gyermekeket bábozásra, dramatizálásra motiválja, melyen keresztül megtapasztaltatja velük az önkifejezést, ugyanakkor gyakorolják az egymásra figyelmet, mások akaratának, ötletének figyelembe vételét is.
- Segíti a gyermekek igényeinek, aktuális elképzeléseinek megfelelő bábok, kiegészítők elkészítését.
- Belső képalkotást, gyermeki élményfeldolgozást segítő intim mesehallgatási helyzeteket teremt.
- Formálja a szülők szemléletét a mindennapi esti mesélés és a tudatos könyvválogatás, médiahasználat érdekében.
- Megismerteti a gyermekekkel a könyvtárat, a megfelelő viselkedési szokásokat, szabályokat, a könyvkölcsönzés módját, a könyv használatát, megbecsülését.
- Alkalmazza a kompetencia alapú programcsomag „Versek – Mesevarázs” Kóstolható irodalmi gyűjteményt.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Az irodalmi alkotások előadását képszerűen, változatos hangszínnel, a humor érzékeltetésével, a cselekményt, történetet metakommunikációs jelzésekkel jeleníti meg.
- Használja a mesékben előforduló népi kifejezéseket és a gyermekek számára új szavak, kifejezések értelmét, jelentését képszerűen mutatja be.
- Helyes minta és példaadással segíti kommunikációs képességük fejlődését, aktív szókincsük bővítését, irodalmi, nyelvi – stilisztikai eszközök használatát a gyermeki beszédben, kommunikációjuk fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Lehetőségeket, alkalmakat teremt a gyermekek beszédészlelésének / megértésének / reprodukciójának fejlesztése érdekében.
- Személyes, helyes példaadással mutatja be a helyes légzés, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítését.
- Változatos beszédfejlesztő módszereket alkalmaz (drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, történet folytatása) az óvodai drámajáték-, és beszédfejlesztő játékok- óvodai gyűjteményei alapján.

A fejlődés várható jellemzői:

- szívesen hallgatja a verseket, meséket, mondókákat
- van kedvenc mondókája, verse, meséje
- próbálkozik az önálló vers- és mesealkotással, vagy szívesen bekapcsolódik ebbe a tevékenységbe
- a mesehallgatáshoz kialakított szokásokhoz alkalmazkodik
- dramatizálással, bábozással megjelenít néhány mesét, mondókát, dalt, verset
- irodalmi és mindennapi élménye megjelenik bábozásában, dramatizálásában, szerepjátékában
- maga is készít egyszerű bábokat, díszleteket
- vigyáz a könyvek, eszközök, kellékek épségére
- mesekönyvek képeit önállóan nézegeti, beszélget róluk.

5. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél

Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a környezet esztétikai alakításának, esztétikai élmények befogadásának megalapozása, az alkotókedv és a kreatív önkifejezés ösztönzésével, támogatásával.

Optimális feltételek teremtése a képi- és plasztikai kifejezőképesség, a képi gondolkodás, az élmény- és fantáziavilág, a tér-, forma és színeképzetek gazdagodása, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulása, a műalkotások és a népművészeti alkotások, az esztétikus tárgyi környezet befogadása egyéni fejlettséghez és képességekhez, igazodó formálásához. A gyermek és a művészetek közötti érzelmi kötődés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Fejleszti a gyermekek szabad képi önkifejezését, fantáziavilágát, alkotóvágyát, kreativitását.
- Olyan légkört, és környezetet teremt, melyben a népi kultúra, hagyomány a gyermekek számára megjeleníti a szépet, pozitív tapasztalatszerzési lehetőséget biztosít.
- Megismerteti őket különféle anyagokkal, eszközökkel, technikákkal, lehetőségekhez mérten a népi kismesterségek alapjaival.
- Egyszerű technikai fogásokat gyakoroltat, melyek fejlesztik finommozgásukat, kreativitásukat.

- Az alkotómunka folyamatában fejleszti társas készségeiket, képességeiket.
- Egész nap folyamán biztosítja a gyermekek számára a zavartalan, sokrétű tevékenykedés, alkotás, önkifejezés lehetőségeit és feltételeit:
 - a nyugodt, barátságos, kiegyensúlyozott légkört,
 - biztonságos teret,
 - a „műhelysarokban” változatos eszközöket, anyagokat helyez el festéshez, rajzoláshoz, vágáshoz, ragasztáshoz, mintázáshoz,
 - a fenntarthatóság érdekében az „újrahasznosítható” eszközök, tárgyak helyét kialakítja, és tudatos újrahasznosításukat biztosítja.
- A belső képek, a képzelet gazdagításával felkelti alkotóvágyukat és ösztönzi egyéni élményeik megjelenítését.
- A gyermeki önkifejezést komplex esztétikai élményszerzési lehetőségekkel is támogatja (irodalmi, zenei, képzőművészeti alkotások, mozgásművészet összekapcsolása).
- Megismerteti a gyermekekkel a különböző eszközök, anyagok használatát, valamint a rajzolás, mintázás, kézi munka különböző technikai alapelemeit és eljárásait, közben alakítja a takarékos anyagfelhasználás szokását.
- Megmutatja a különböző technikákat és azok gyakorlására lehetőséget ad, engedi a gyermekeket a technikákkal kísérletezni.
- Megismerteti a gyermekeket különböző műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, melyekkel gazdagítja a gyermekek belső képi világát.
- Lehetőségeket teremt a tárgyi és természeti környezet sokszínűségének megismerésére, és felhívja a gyermekek figyelmét az értékek megbecsülésére, a szép örömére.
- Testfogalmuk és testrészeik tudatos, játékos fejlesztésével segíti emberábrázolásuk fejlődését.
- A művészeti tevékenységekben rácsodálkozási élményeket biztosítunk, hogy a gyermekben erősödjön az élmény-befogadó képesség.
- Arra ösztönözi a gyermekeket, hogy önálló munkáikkal járuljanak hozzá a csoportszoba díszítéséhez, közösen készült alkotásaik jelenjenek meg az óvoda dekorációjában.
- Az ÁMK komplexitásából adódó lehetőségeket rendszeresen kihasználja, a Galéria és az Alapfokú Művészeti Iskola kiállításait a gyermekekkel megtekinti.
- Közös óvodai kiállítást szervez a gyermekmunkákból.
- A kompetencia alapú óvodai nevelés fejlesztési irányvonalát követve alkalmazza a „Játszunk? Természetesen!” gyűjtemény szenzitív (érzékelést fejlesztő)

játékait, látást, tapintást, fejlesztő játékokat, valamint a kortárs művészek alkotásait és a zenevárázs gyűjteményt.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Beszélget az alkotás örömről, a kifejezett gondolatokról, érzésekről, élményekről.
- A tevékenységek során megnevezi a színeket, formákat, technikákat, eszközöket.
- Egymás alkotásának értékelésével formálja nyelvi kifejezőképességüket.
- Gazdagítja a segítségkérés nyelvi formáit.
- Kérdésre ösztönzi a gyermekeket.
- Inspirálja a műhelysarokban alkotó társak spontán beszélgetéseit.

A fejlődés várható jellemzői:

- szívesen és örömmel használja a képi kifejezés változatos formáit
- igényli élményei, elképzelései, ötletei megjelenítését, megvalósítását egyéni fejlettségének, képességeinek megfelelően
- képes a megismert technikák, eszközök, színek alkalmazására
- emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik az egyszerűbb mozgások jelzésével
- formaábrázolása változatos, színes, kiemeli a jellemző és megkülönböztető jegyeket
- képalkotásaiban egyéni módon jelezni tudja az egyszerű téri viszonyokat
- megfigyelései, és elképzelései alapján különböző formákat mintáz
- szívesen részt vesz az óvoda, csoportszoba díszítésében, szépítésében, ajándékok készítésében.

5. 6. Mozgás

Cél:

A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésével, mozgáskedvének megőrzésével és a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozásával az összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások kialakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Rendszeres egészségfejlesztő testmozgással a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó sokmozgásos játékokkal és feladatokkal a pszichomotoros készségek, képességek kialakítása, formálása, fejlesztése.

A mozgáskultúra, a testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés) differenciált fejlesztése mellett a téri tájékozódás, a helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodás, a személyiség akarati jellemzői alakulásának elősegítése.

Az óvodapedagógus feladata

- Megismeri a gyermekek mozgásigényét, fejlettségét, terhelhetőségét.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségeket biztosít a mozgásos tevékenységeknek a gyermekek szükségleteinek és képességeinek figyelembe vételével.
- A mozgásos játékok, feladatok, tevékenységek rendszeres alkalmazásával fejleszti a gyermekek kondicionális képességeit és teherbíró képességét.
- A napirendbe illesztve, a szabad levegő kihasználásával tudatosan szervez irányított mozgásos tevékenységeket, verseny- és szabályjátékokat.
- Heti egy alkalommal kötelező mozgásos tevékenységet szervez.
- Megteremti a biztonságos, balesetmentes feltételeket, kialakítja a helyszínnek megfelelő szokásokat, szabályokat és gondoskodik a kísérő személyéről.
- Célrányos mozgásokkal, változatos eszközökkel fejleszti a gyermekek testi képességeit: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.
- Kooperatív mozgásos játékokat szervez, ahol a gyermekek megtapasztalhatják a társakkal való együttmozgás örömét, a gyermeki én határait, mellyel elősegíti az észlelés, az önfegyelem, alkalmazkodás, együttműködési képesség fejlődését.
- A szabad játékidőn belül lehetőséget, megfelelő időt és teret biztosít a gyermekek életkori sajátosságaiból, egyéni szükségleteikből adódó mozgásigényük kielégítéséhez.
- Egyéni lemaradások esetén – a differenciált készség, képességfejlesztés mellett – tájékoztatja a szülőket és kezdeményezi a segítő szakemberekkel való együttműködést.
- Preventív jellegű gyakorlatokat végeztet – lúdtalp, tartás és koordinációs rendellenességek megelőzésére –, tapasztalatait „A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése” dokumentációban rögzíti és szükség szerint jelzi a szülőnek, szakembernek.
- Olyan mozgásfejlesztő játékokat tervez, szervez – az évszakonkénti udvari, óvodai játékgyűjtemény alapján – melyek elősegítik a harmonikus, összerendezett, nagy- és kismozgásuk alakulását.
- Személyre szóló értékeléssel támogatja a gyermekek pozitív énképének alakulását.

- A gyermekek természetes mozgásfejlődésének folyamatára építi a készség és képességfejlesztést.
- Kiemelt figyelmet fordít az ügyes, jó adottságokkal rendelkező gyermekekre.
- Kompetencia alapú óvodai nevelés gyakorlatában megjeleníti és alkalmazza a „Játszunk? Természetesen!” mozgásos szabályjátékok gyűjtemény ajánlásait.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- A mozgásokat szóbeli magyarázat kíséretében bemutatja, a mozgásformákat megnevezi és azok nevét következetesen, használja.
- A beszéddel kísért, konkrét mozgáshoz kapcsolódó szavak és kifejezések bővítik a gyermekek szókincsét, a testrészek, helyzetek, térirányok helyes megnevezését.

A fejlődés várható jellemzői:

- igényli a napi mozgást, örömmel, felszabadultan, kitartóan végez mozgásos játékokat
- képes rövidebb távon egyenletes iramban futni
- tud helyben labdát pattogtatni, labdát vezetni
- mászásban, kúszásban ügyes
- biztonsággal használja a tornaszereket
- mozgása összerendezett, harmonikus
- mozgását képes szándékosan irányítani
- testsémája, oldalisága kialakult
- ismeri az alapvető téri irányokat
- korának megfelelő szinten képes utánozni a szép, esztétikus mozgást
- képes alkalmazkodni a különböző mozgásformákhoz kapcsolódó szabályokhoz
- az adott helyszínhez kialakított balesetvédelmi szokásokat, szabályokat betartja
- a versenyhelyzetekben a siker örömét kulturált formában fejezi ki, sikertelenségét indulati kitörések nélkül éli meg.

5. 7. Munka jellegű tevékenységek

Cél

A munka jellegű játékos tevékenységek megszerettetésével olyan szokások, készségek, képességek, attitűdök formálása, melyek pozitívan befolyásolják az egész személyiség fejlődését, kiemelten az egészséges életmód szokásainak megalapozását.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek munkavégzéséhez megfelelő időkeretet és rugalmas napirendet biztosít.
- A nevelés folyamatában résztvevő minden felnőtt türelemmel kivárja, nem sietteti a gyermekek tevékenységét, munkavégzését, hanem figyelembe veszi az egyéni készségeket, képességeket és a gyermekeket tevőlegesen segíti, a tevékenységet folyamatosan mutatja, magyarázza.
- A gyermekek egyéni fejlettségére építve teremti meg a munka jellegű tevékenységi lehetőségeket, az egyéni igényekhez igazodó feltételeket.
- Elfogadható és követhető magatartási mintákat közvetít, mellyel segíti az együttélés, együttműködés szabályainak belsővé válását.
- Biztosítja a változatos munkaformákat lehetőséget ad a cselekvő tapasztalásra, melyben a gyermekek képességei, készségei és különböző tulajdonságai (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) fejlődnek.
- Az óvodai munkaformákat következetesen és tudatosan szervezi: önkiszolgálás, segítség a felnőtteknek, társaknak, alkalmi megbízatások teljesítése, elvállalt naposi vagy egyéb munka a környezetükben (növény- és állatgondozás stb.).
- A gyermekeket munkavégzésre motiválja, lehetőséget ad a tevékenységek szabad kiválasztására, amit a gyermekek saját maguk jeleznek.
- Saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevel.
- Biztosítja a munkatevékenységhez szükséges, megfelelő eszközöket, megismerteti azok funkcióját és biztonságos használatát.
- Kialakítja a gyermekekkel a munkaformáknak megfelelő szokás-szabályrendszert és magatartásformákat.
- A környezettudatos magatartás alakítása érdekében tudatosan, az évszakoknak megfelelően biztosítja a kerti, udvari munkalehetőségeket.
- A munka jellegű tevékenységeket konkrétan, reálisan, saját magához mérten értékeli, így alakítva a munka jellegű tevékenységek iránti pozitív attitűdjüket.
- Olyan helyzeteket teremt, melyekben megláttatja, megtapasztaltatja a gyermekekkel az ok-okozati összefüggéseket.
- Mutatja, segíti és begyakoroltatja a saját személyükkel kapcsolatos teendők elvégzését.
- A környezet rendjének kialakítása érdekében segítők, támogató jelzésekkel képessé teszi a gyermekeket arra, hogy a játékokat, eszközöket a megfelelő helyre tegyék.

- Figyelembe veszi az egyéni fejlettséget és lehetőséget ad a gyermekek próbálkozásainak.
- Az életkornak megfelelően kialakított szokás- szabályrendszer szerint motiválja a gyermekeket a naposi munka elvégzésére.
- Személyes példamutatással és a felnőttekkel közös, együttes munkavégzéssel ösztönzi a gyermekeket a környezet rendjének alakítására.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- A tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben segíti és gyakoroltatja a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmakat, ok-okozati összefüggéseket, a műveletek megnevezését, mondatba foglalását.

A fejlődés várható jellemzői:

- a munka jellegű feladatokat aktívan és örömmel végzi, a megkezdett feladatot befejezi
- a saját személyével kapcsolatos munka jellegű tevékenységeket önállóan végzi
- képes a naposi munka elvégzésére a folyamat szabályai szerint
- munka jellegű tevékenységeit kitartóan, a saját képességeihez mérten igényesen végzi
- ismeri, és biztosan használja a különböző tevékenységekhez szükséges munkaeszközöket
- szívesen vesz részt az esztétikus környezet alakításában
- a tevékenységek befejezése után az eszközöket a helyére teszi
- megbecsüli a saját és mások munkáját
- képes az együttes, közös munkavégzésre, a balesetvédelmi szabályokat betartja.

5. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése tanulást támogató környezet megteremtésével.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek előzetes tapasztalataira, élményeire, ismereteire, cselekvő aktivitására építve biztosítja a párhuzamos, differenciált, változatos, cselekedtető tevékenykedési lehetőségeket, a tanulást optimálisan támogató környezetet.

- Tudatosan biztosítja a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségét, a gyermeki önállóság kibontakozását a párhuzamosan végezhető tevékenységi formák folyamatos biztosításával.
- Naponta 5-35 perces fokozatosan növekvő időtartamú napi közös foglalkozásokat tervez, szervez.
- A gyermeki szükségletekhez és az egyéni képességekhez igazodva támogatja az egyéni tanulási utakat, mellyel biztosítja a hátrányok kompenzálását és a tehetséggondozást.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltésével és a felfedezés lehetőségének biztosításával erősíti a tanuláshoz szükséges pozitív érzelmi viszonyt és kreativitást.
- Alkalmazza a projekt-módszert, az óvodai élet tevékenységformái tervezésénél, szervezésénél.
- A tanulási folyamatban a hangsúlyt a differenciált képességfejlesztésre helyezi.
- A tevékenységekhez szükséges magatartásformákat a gyermekekkel közösen alakítja, erősíti, fejleszti együttműködési készségüket.
- Tanulásirányítása során folyamatos, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermeki személyiség kibontakozását.
- Folyamatosan nyomon követi a gyermekek szociális, értelmi, verbális, testi fejlődését és egyéni fejlesztési feladatokat megtervezi.
- A megfigyelések, mérések tapasztalatait és a fejlesztési feladatokat a tanévben két alkalommal jelöli „A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése” dokumentációban.
- A tanulás lehetséges formái:
 - utánzásos, minta- és modellkövetéses, magatartás- és viselkedéstanulás, a szokások alakítása
 - spontán, játékos, cselekedtető tapasztalatszerzés
 - játékos, cselekvéses tanulás
 - a gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés
 - óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
 - gyakorlati problémamegoldás
- A spontán és szervezett tevékenységek közben az óvodapedagógus motiváló, inspiráló, támogató szerepet tölt be, ezeket a játékokat a nap folyamán a gyermekek maguk is kezdeményezhetik.

- Az irányított játékok, drámajátékok célirányos, tervszerű alkalmazásával fejleszti a gyermeki érzelmek, indulatok kezelését, siker- és kudarc-tűrő képességüket, felelősség- és feladattudatukat, erősíti közösségi érzésüket.
- Az ajánlott szakirodalmakkal bővíti pedagógiai módszertani eszköztárát, amit hatékonyan alkalmaz az óvodai folyamatokban.

Kompetencia terület szakmai anyagai	Naponta	Hetente	Folyamatosan a projektek tervezésénél	Alkalmanként
Elméleti alapvetések			X	
Tématerv javaslatok			X	
Fehér Anna: Játszunk? Természetesen!			X	
Reikort Ildikó: Zenevarázs			X	
Székely Andrea: Bábjáték				X
Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány			X	
Bekker Zoltánné – Kocsis Csilla – Kongyikné – Zaveczné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztési tervekhez	X			
Székely Andrea: Játék bábokkal játékok a Meseládikóval				X
Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában				X
Zóka Katalin: Kóstolgotó (szöveggyűjtemény)			X	
Kanczler Gyuláné dr.: Felfedezések a természetben				X
Túri György: Játék-tánc-élet		X		
Meseládikó			X	
Hangos melléklet a Zenevarázs anyaghoz			X	
Jó gyakorlat: Természetközeli programok			X	
Forrai Katalin: Ének zene az óvodában		X		
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában		X		
Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában			X	
Gergely Ildikó: Sokmozgásos játékok	X			

Óvodai módszertani segédanyagok	Naponta	Hetente	Folyamatosan	Alkalmanként
Anyanyelvi játékgyűjtemény	X			
Mozgásos szabályjáték	X			
Drámajáték		X		
Környezettudatos magatartás fejlődését segítő, saját készítésű játékok			X	
Szenzitív környezeti játékok			X	
Népi játékok				X
Értelmi képesség-részképesség fejlesztő játékok			X	
Mondóka és énekes játék gyűjtemény (módszertani segédanyag)				X

5.9. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

5. 9.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény a sajátos nevelési igényű gyermekek eredményes nevelésének biztosítására kiemelt figyelmet fordít.

Az integrált nevelés megvalósítása fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség, az Alapító Okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján történik.

A többségi óvodában történő együttnevelés- az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembe vételével –minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

5. 9.1.1. A megkésett beszédfejlődésű és beszédben akadályozott gyermekek integrált óvodai nevelése

Fogalmi meghatározás és az intézmény feladatai:

A megkésett beszédfejlődésű és a beszédben akadályozott gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzókéesség gyengeségében nyilvánul meg. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, logopédiai terápiákat alkalmazó intenzív, komplex - az életkori sajátosságokat, a játékoság elvét szem előtt tartó - nevelési környezetben valósulhat meg.

Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az Apróságok Mindennapi Kalandjai Pedagógiai program meghatározásánál a kompetencia alapú óvodai nevelési programcsomag alkalmazásával arra törekszünk, hogy a képességfejlesztés területén tovább fejlesszük programunkat és nevelési gyakorlatunkat annak érdekében, hogy minden gyermek saját adottságaihoz képest minél messzebb eljusson az óvodás évek alatt. A megkésett beszédfejlődésű és

beszédben akadályozott óvodás korú gyermekek integrált óvodai ellátását is ezzel biztosítjuk.

Cél:

Az ép és a SNI beszédben akadályozott és megkésett beszédfejlődésű gyermekek együttes nevelése és különös gondozása a logopédus szakemberekkel együttműködve. A sérült képességeket kompenzáló korrekciós nevelés, az ép funkciók maximális fejlesztése, valamint a biztonságot, nyugalmat sugárzó környezetben az esélyegyenlőség biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság és gyógypedagógiai szolgáltató központ szakvéleményének alapján, a beszédben akadályozott és megkésett beszédfejlődésű gyermekeket differenciáltan, egyénre szabottan fejleszti, a különleges gondozási igényeit kielégíti, intenzív logopédiai ellátását elősegíti.
- Szorosan együttműködik a logopédussal, aki a beszédhibák javítását végzi.
- Beépíti a csoport mindennapi életébe a hangképzéshez kapcsolódó artikulációs mozgásokat, ügyesítő játékos gyakorlatokat.
- Változatos módszerekkel, tudatosan fejleszti a beszédészlelés- és megértés technikáit.
- Személyes példamutatásával is a megfelelő beszédtempóra, a szituációnak megfelelő hangerő és hangszín használatára szoktatja a gyermekeket.
- A mindennapok során törekszik a gyermekek nyelvtanilag helyes beszédének kialakítására.
- Különböző anyanyelvi játékokkal és választékos beszédével bővíti a gyermekek aktív és passzív szókincsét.
- Nagy hangsúlyt fektet integrációs nevelésében az anyanyelvi fejlődést segítő készségek fejlesztésével (mozgás, vizuomotoros koordináció).
- Az ép, halló- és beszédszervek megállapítása orvosi vizsgálattal a szülőkkel együttműködve.
- Nagy gondot fordít arra, hogy a megkésett beszédfejlődésű és beszédben akadályozott gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.
- Habilitációs és rehabilitációs szemlélettel közeledik és próbál sérülésspecifikus módszertani eljárásokat alkalmazni.

- Az óvodapedagógus az együttneveléshez szükséges szociális kompetenciákkal (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség) rendelkezik.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

Artikulációs gyakorlatok:

- Ajakmozgást segítő gyakorlatok
- Nyelvmozgást segítő gyakorlatok
- Levegő-szabályozást segítő gyakorlatok

Hangképzet kialakítását segítő gyakorlatok:

- Hangoztatás: z, s, sz, zs, cs, c, m, n, f, r, l, g, k, d, t, p, b, j, h, gy, ty, ny
í – á – ú
e – ő – a
ó – ű – é

Beszédhang felismerés és kiemelés:

- Szó elején
- Szó végén
- Szó belsejében

Beszédhangok időtartamának megkülönböztetése:

- Hosszú – rövid

Hallásfejlesztés, ritmusérzék fejlesztése, mozgás

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermek képességeihez mérten aktívan, tevékenyen részt vesz a csoport mindennapi életében.
- Az ép gyermekek az integráció folyamatában együttműködnek velük és elfogadják a megkésett beszédfejlődésű és beszédben akadályozott gyermekeket.

5. 9.1.2. Az autizmussal élő gyermekek integrált óvodai nevelése

Óvodánk ellátja az autizmus spektrum zavarral küzdő, társult fogyatékoság nélküli gyermekek integrált nevelését.

Fogalmi meghatározás és az intézmény feladatai:

Az autizmus-spektrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autisztikus gyerekekre jellemzőek a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autisztikus kisgyerekek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. A fejlesztések során szükséges az intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása.

Az autisztikus gyerekek fejlesztéséhez az óvodai környezet szükségleteiknek megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

Cél:

Az ép és az autizmussal élő gyermekek együttes nevelés és különös gondozása a segítő szakemberekkel és a családokkal együttműködve. Az egyéni sajátosságokat az eltérő fejlődési ütemet figyelembe véve a sérült képességeket kompenzáló korrekciós nevelés és az ép funkciók maximális fejlesztése, biztonságot, nyugalmat sugárzó környezetben az esélyegyenlőséget biztosítva. A képességstruktúrán belül az elmaradt területek fejlesztése az átlagos vagy kiemelt képességek gondozása mellett.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének alapján az autizmussal élő gyermekeket differenciáltan, egyénre szabottan fejleszti, a különleges gondozási igényeit kielégíti.
- Az egyes gyermeknek megfelelő, egyéni motivációs rendszer létrehozása.
- Szorosan együttműködik a segítő szakemberekkel.
- Habilitációs és rehabilitációs szemlélettel közeledik és próbálja módszertani eljárásokat alkalmazni.

- Az óvodapedagógus az együttneveléshez szükséges szociális kompetenciákat mindennapi nevelőmunkája során (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség) alkalmazza.
- A gyermekek felé irányuló kommunikációja mindenkor igazodjon a gyermek mentális korához, beszédértésének valódi szintjéhez és autisztikus nehézségeihez: mennyiségében, tartalmában, időzítésében, szóhasználatában, nyelvi komplexitásában, változatosságában, metakommunikációjában.
- A csoportba való beilleszkedés kialakításának segítése.
- Kétszemélyes helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek alakítása.
- Alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: étkezés, szobatisztaság, öltözködés, tisztálkodás.
- Óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.
- A beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása.
- Beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi, szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív (vizuálisan segített kommunikációs rendszer) kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikusan (segítő, vizuálisan támogatott) környezet részeként.
- Elemi, logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása.
- Szociális, kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása struktúrált keretek között.
- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használatának tanítása.
- Folyamatos egyeztetés a szülőkkel a képességek óvodai és otthoni alkalmazásáról.
- Az idő, az élethelyzetek a tevékenységek gondos, pontos, a gyermekek által jól átlátható struktúrálása.
- Az óvodai környezet protetikusan (segítő) környezetté alakítása az ehhez kapcsolódó vizuális eszköztárral.
- A szimbolikus gondolkodás sérülése miatt a gyermekek fejlesztése során a játéktárgyak használatát tanítja.

A fejlődés várható jellemzői:

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődés üteme közösen alakítják a képet.

Sikerkritérium:

- a fejlődés és változás előmozdítása,
- aktív tagjává váljon a közösségnek,
- az egyéni képességstruktúra mellett a mindennapi gyakorlati készségek speciális módszerek segítségével való önálló adaptálása.

5.9.2. A tehetségígéretes gyermekek gondozása

Cél

Az esztétikai érzékenység, igényesség formálása, a gyermekek tér-forma-szín képzeletének gazdagítása. A tehetségígéretes gyermekek erős oldalának fejlesztése, illetve az adott tehetségígéretes gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalainak kiegyenlítése, légkörjavítás. Vizuális nyelv és eszkörendszer használata.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek átlagon felüli adottságának kihívása játékos öntevékenységet megerősítő feladatokkal
- Olyan alkotói légkör biztosítása, melybe a gyermekek szívesen bekapcsolódnak a munkába, minden lelki feszültség nélkül javítják, vagy újra előlről kezdik munkájukat.
- Megtanítja az eszközök biztonságos használatát
- Lehetőséget teremt, hogy a kerületi képzőművészekkel és hagyományörzőkkel találkozhasson, megérezhesse az együttalkotás örömét.
- Biztosítja a legfontosabb érzékelő képességük -a látás- és az ezzel összefüggő manuális és pszichomotoros képességük fejlesztését.
- Serkenti és fejleszti a megfigyelést a látottak tudatba emelését, a belső képalkotást.
- Alkalmazza az egyéni bánásmód elvét, nagy tapintattal irányít.
- Támogatja a gyermekek aktivitását, kíváncsiságát, megismerési vágyát.
- Lehetővé teszi a technikák széles skáláival a kreatív képesség fejlesztését.

- Arra ösztönzi a gyermekeket, hogy alkotásaikkal járuljanak hozzá az óvoda díszítéséhez, kiállítások szervezéséhez.
- Kapcsolatot tart a Művészeti Iskolával, rendszeresen részt vesz nemcsak látogatóként, hanem kiállítóként is rendezvényeken.
- A tehetséggondozás módszertani könyveit felhasználva tervezi tehetségműhely munkáját.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- Bátran használja a vizuális nyelv-és eszközrendszer kifejezéseit.
- Adjon lehetőséget olyan beszélgetésekre, melyben a gyermekek megfogalmazhatják az egyéni értékítéletüket, oly módon, hogy a társaikat ezzel ne bántsák meg.
- Segítse a gyermekeket, hogy tudják megfogalmazni az észrevett problémákat és keressen megoldási lehetőséget.
- Tanítsa meg a segítségkérés különböző formáit a gyermekeknek, ha elakadnak az alkotási folyamatban.
- Bízassa őket tevékenység közbeni műhelybeszélgetésekre.

A fejlődés várható jellemzői

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- Színhasználatukba érvényesítik a kedvenc színeiket.
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak.
- Plasztikai munkáik egyéniak.
- Téralkításban közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, tudnak beszélgetni az alkotásokról.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

5. 10. Óvoda-iskola program

Az átmenet megvalósulása az óvodaiskola rendszer keretében

Az óvoda - iskola átmenet kérdésköre kiemelkedően fontos innovációs terület, amelynek eredményessége meghatározó az intézmények és a családok számára.

A megvalósulás folyamatában kiemelt szerepe van az intézményi célokat és a légkört döntően befolyásoló pedagógusi attitűdnek, amely a két intézménytípus pedagógusainak gyakorlati együttműködésével formálódhat leghatékonyabban.

Az ÁMK helyi adottságai optimális feltételeket biztosít az óvodából iskolába való lassú átmenet folyamatosságának megteremtéséhez, ezért az intézmény vezetése 1998-tól biztosítja a feltételeket az óvodaiskola csoport megvalósításához, amelyet az eddigi tapasztalatok alapján pozitívan élnek meg a gyermekek, szülők és pedagógusok egyaránt.

Ha óvodapedagógusként-tanítóként egyféleképpen gondolkodunk a gyermekekről, és olyan módszertani kultúrát teremtünk, amelyben a gyermekek saját készségeiknek, képességeiknek megfelelő ütemben haladhatnak, életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő támogatást kapnak saját tanulási útjukon, akkor a váltás óvoda és iskola között a gyermekek számára nem lehet trauma, hiszen környezetük kis mértékben ugyan megváltozik, de a pedagógiai légkör, a felnőttek személye nem lesz ismeretlen számukra.

Az intézményi speciális lehetőségeit kihasználva önálló innovációt dolgoztunk ki az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében.

Óvodánkban sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával, önálló gyermeki kezdeményezéseket erősítő környezetben fejlődnek azok a készségek, képességek, attitűdök melyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolára. Ez megalapozza a tanuláshoz való pozitív viszonyukat, az átmenet zökkenőmentességét, mely biztosítéka a „kudarc nélküli” iskolakezdésüknek.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségük kibontakoztatásának elősegítése a szabad játék elsődlegességének érvényesítésével, az egyéni kompetenciák differenciált alakításával, az iskolai közösségbe illeszkedés közvetett támogatásával.

Az óvodaiskola rendszer célja:

Az 5-8 éves kor egységes szakaszként tekintésével a zökkenőmentes, lassú, az egyéni tanulási utakat támogatni képes átmenet biztosítása:

- A kompetencia alapú nevelés holisztikus szemléletével, a közös szakmai értékek, elvek egymásra épülése.
- A gyermekközpontú személyi és tárgyi környezet, az érzelmi - szociális kapcsolatok térben és időben való kitágítása.

- Szorongásmentes légkör biztosításával a gyermek önbizalmának, önismeretének, szociálisan elfogadható önértékesítő törekvéseinek, elismerés iránti szükségletének támogatása.
- A gyermekcsoport szükségleteihez, az egyes gyermek aktuális fejlettségi szintjéhez alkalmazkodó, párhuzamos, differenciált, az előzetes tapasztalatokra, ismeretekre épülő tevékenységek szervezése.
- Rugalmas, mobil, a játék, mozgás, változatosság, tevékenység-teljesítmény iránti gyermeki szükségleteket kielégítő napirendben a kompetenciák célirányos, differenciált fejlesztése.

Az óvodaiskola rendszer alapelvei és a pedagógusok feladatai:

Alapelv: Folyamatos fejlesztés

- A biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi változások nyomon követésére építő innovációs folyamatok inspirálása, támogatása a mindennapi pedagógiai gyakorlatban és helyi nevelési programunk bevalásának értékelésében, fejlesztésében.

Alapelv: Inklúzió, integráció és differenciálás

- A kompetencia alapú szemlélet (inklúzió) megjelöli a hozzá való utat (integráció) és megmutatja a megvalósítás módját, gyakorlatát (differenciálás).
- Az óvodaiskola rendszer eredményességének feltétele a differenciálás a mindennapi pedagógiai gyakorlatban, az integráció útjának kiszélesítése befogadó attitűddel, inkluzív intézményi jövőkép.
- Intézményünkben folyamatosan fejlesztjük a személyi, tárgyi a feltételeket a hátrányos helyzetű, nem organikus okokból sajátos nevelési igényű, migráns, nemzetiségi, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, családok számára, a differenciálás alkalmazása, a módszertani kultúra megújítása elengedhetetlen számunkra.

Alapelv: Játékba integrált nevelés - tanulás megvalósítása

- Rugalmas, részben folyamatos napirend biztosítása.
- Tanulást támogató környezet kialakítása.
- Párhuzamos tevékenységek feltételeinek biztosítása.
- A gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire építés.
- Különböző tevékenységek és tanulási formák megfelelő arányainak biztosítása.
- Ismeretek rendszerezése, bővítése.
- Képességek, készségek tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Alapelv: A transzferhatás érvényesítése

- Az óvodában a szabad játék elsődlegességének biztosításával a személyiség teljes körű (testi, szociális, értelmi, verbális képességek) fejlődésének elősegítése, az iskolai beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások közvetett fejlesztése történik, annak tudatában, hogy a játék közben fejlődő kompetenciák átvitele spontán megtörténik.
- Ugyanakkor a megfigyelésre alapozott céltudatos egyéni fejlesztés is csak a legfontosabb területeket veszi célba, annak tudatában, hogy a transzfer hatás érvényesül a fejlődés folyamatában.

Alapelv: A gyermeki megismerés, fejlesztés folyamatossága

- Tanító-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása az óvodában, tapasztalatszerzés a gyermekcsoportról, az egyes gyermek fejlődési jellemzőinek megismerése, együttműködés a családokkal.

Alapelv: Életkori sajátosságra, fejlettségre, képességszintre épülő fejlesztés

- Új módszertani kultúra általánossá tétele (projekt, kooperatív tanulás, drámapedagógia, élmény pedagógia).
- A tervezés innovációjának megvalósítása, a projekttervezés elsődlegessége.

Alapelv: A koncentráció érvényesítése

- A tanulási folyamat épít a korábban és más területeken megszerzett tudásra.

Alapelv: A fokozatosság és folyamatosság érvényesítése

- Lépésről-lépésre haladás, az életkori és az egyéni sajátosságok figyelembe vételére épített tanulási folyamat.
- Az ismeretek, képességek, attitűdök megszilárdulását biztosító differenciált gyakorlási lehetőségek biztosítása.
- A gyermekek haladási ütemének megfigyelésére tervezett közös, mikrocsoportos és egyéni tevékenységek.

Alapelv: A különböző közösségekhez tartozás érvényesítése

- Az óvodai nevelés egységes folyamatának megvalósításával és a sokoldalú tevékenykedtetés által a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése.

Alapelv: Az aktivitás érvényesítése

- Minden tevékenységformán belül támogatjuk az önállóságra való törekvéseiket, és segítők, támogató jelenléttel „velük, értük, de nem helyettük cselekszünk”.
- A felfedezések, kísérletezések lehetőségének, a kreativitásuk erősítésének biztosítása.
- Az ismeretek halmozása helyett a fogalmak tartalommal telítése, gondolkodását, elegendő idő és gyakorlási lehetőség biztosításával a megértést elősegítése.

Alapelv: A rész-egész viszony érvényesítése

- Egyetlen kisgyermek sem fejlett egyformán mindenben, de valamely területen mindegyik sikeresebben fejleszhető, az egy részterületen végbement változás az egészre is hatással van, az egész pedig visszahat a részterületekre.
- A gyermekek fejlesztésének tervezése a megfigyelés mellett, a mérési eredményeik alapján történik, mert az intelligencia elfedheti a pszichikus funkciók fejlődésének lemaradásait.

Alapelv: Az élethosszig tartó tanulás

- A nevelés, fejlesztés vertikális és horizontális együtt haladásával az élethosszig tartó tanulás lehetőségének előkészítése.
- Lassú, fokozatos átmenettel gyerekek tanuláshoz való pozitív viszonyának megerősítése.
- Az állandó pozitív megerősítéssel, a változatos tevékenységi formák biztosításával a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének, motiválhatóságának fenntartása.

Az óvodaiskola csoport működésének feltételrendszere

Az iskolával megkötött megállapodás szerint működik.

korcsoport	kiscsoport	középső csoport	nagycsoport	1. osztály	2. osztály
helyszín	óvodai csoportszoba	óvodai csoportszoba	óvodai csoportszoba	iskolai tanterem + játszószoza	iskolai tanterem + játszószoza
személyi feltételek	óvó-tanító + óvodapedagógus	óvó-tanító + óvodapedagógus	óvó-tanító + óvodapedagógus	tanító + tanító	tanító + tanító
	dajka	dajka	dajka	dajka	

A nevelési célok és elvek eredményei az óvodaiskola rendszerben résztvevőknek

- A pedagógusok attitűdváltása, szemléletformálása, pedagógiai megújulása.
- A gyermek egyéni, egyedi, saját igényének, szükségletének megfelelő fejlesztése.
- A megalapozott érzelmi biztonság a pozitív óvoda-iskola átmenet megvalósulását biztosítja a gyermekek számára.
- A sikeres életpálya feltételeinek megalapozása az egyéni adottságok, készségek, képességek kibontakoztatása.
- A szülőkkel, családokkal való nevelőpartneri, segítő és támogató együttműködés a gyermek fejlődése érdekében, a nevelés folyamatában.

Az óvodaiskolai csoportban folyó nevelőmunka eredményeit a pedagógusok következetes és tudatos munkája biztosítja, hogy a megoldásra a gyerek önmaga jöjjön rá megtapasztalva, mit és hogyan kell cselekednie. Az érés magától következik be, siettetni nem szabad, mert az nem segíti a gyermek fejlődését. Ezt az alapelvet minden pedagógus tiszteletben tartja. Az óvodában a tanító a napi 1 órában nem tanít, vagy az iskolára készíti fel a gyereket, hanem hatékonyan jelen van a gyerek számára, kérdezhető, utánozható mintaként.

Az önálló innovációban rejlő lehetőségek és értékek ösztönöz és támogat bennünket az óvodaiskola rendszer folyamatos fenntartására.

6. Gyermekvédelem

Cél

Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkciójának megvalósítása. A gyermek védelme, családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése. Az esélyegyenlőség biztosítása.

Az óvodapedagógus feladata

- Felméri a gyermekek helyzetét, csoporton belüli nyilvántartást készít, és azt folyamatosan vezeti. A szükséges gyermekvédelmi intézkedéseket megteszi és dokumentálja, folyamatosan kapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelőssel.
- A gyermekek hiányzásait, igazolásait naprakészen figyelemmel kíséri, különös tekintettel a tanköteles, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és az óvodáztatási támogatásban részesülő gyermekekre.
- Feltárja a veszélyeztető körülményeket és tájékoztatja, bevonja a segítő szakembereket a megfelelő intézkedések megtételéhez.

- Jelzési kötelezettségének eleget tesz gyermekvédelmi felelős felé.
- Tájékoztatja a családokat a gyermekvédelmi felelős személyéről, a vele való kapcsolattartás lehetőségeiről, módjáról.
- Figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés, segítségnyújtás során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, a segítségnyújtás családokhoz illesztett megoldásait.
- Ismeri és tájékoztatja a szülőket az ÁMK segítő szakembereiről az általuk nyújtott szolgáltatásokról és a kapcsolatteremtés formáiról.
- Gyermekvédelmi munkájában érvényesíti preventív szemléletét.
- A tudomására jutott bizalmas információkat a titoktartási kötelezettségnek megfelelően kezeli.
- Preventív és befogadó szemléletével csökkenti az esélyegyenlőtlenségeket.
- A gyermekekkel, családokkal felmerülő problémák észlelése esetén, szükség szerint év közben is meglátogatja (szükség esetén a gyermekvédelmi felelőssel, családgondozóval együtt) a családokat.

A gyermekvédelmi felelős feladata

- Gyermekvédelmi munkatervet készít.
- Óvodai összesítőt készít, az októberi statisztikai jelentéshez, erről tájékoztatja az óvodavezetőt és a csoportban dolgozó óvodapedagógusokat.
- Javaslatot tesz az étkezési térítési díjkedvezményekre és a méltányossági kedvezményre rászorulókra.
- Konzultál az óvodapedagógusokkal a csoportok gyermekvédelmi felmérései alapján, évente minimum három alkalommal.
- A gyermekek bántalmazásának, súlyos elhanyagolásának gyanúja esetén jelzést tesz a szociális szolgálat felé, év közben az óvodapedagógusok jelzése alapján megteszi a további intézkedéseket.
- Megfelelő szakemberrel kapcsolatot kezdeményez a családok és a gyermekek részére, szükség esetén.
- Tájékoztatja a szülőket a segítő szakemberek igénybevételének lehetőségéről.
- Részt vesz a gyermekvédelemmel kapcsolatos megbeszéléseken, konferencián, erről folyamatosan tájékoztatja az óvoda vezetőjét és az óvodapedagógusokat.
- Munkatervi feladatokat értékeli és adatokat szolgáltat a fenntartó felé az év végi beszámolóban.

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei

7. 1. Személyi feltételek

Az óvodapedagógus kulcsszereplő. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellértékű, mintát jelent a gyermekek számára. Képviseli a Pedagógiai programunkban megfogalmazott értékeket, melyek az óvodai nevelés teljes folyamatában irányadóak.

Képes az önművelődésre, az élethosszig való tanulásra, nevelőmunkájában és partnerkapcsolataiban alkalmazza a digitális és kommunikációs technológiát. A gyermekcsoportokban két óvodapedagógus nevel, a pedagógiai munkát segítő dajkákkal együttműködésben. A pedagógiai munkát -szükség szerint- pedagógiai asszisztensek segítik. A pedagógus párok tudnak együtt tervezni, szervezni, feladataikat megosztva dolgozni. Az óvodai nevelés eredményessége érdekében képesek nevelési gyakorlatukat, pedagógiai elveiket egyeztetni, munkájukat összehangolni a nem pedagógus alkalmazottakkal. Az alapfeladathoz kapcsolódó anyanyelvi fejlesztő munkát logopédus segíti.

Az autizmussal élő gyermekek együttnevelését, integrálását gyógypedagógus és gyógypedagógiai asszisztens segíti.

A pályakezdő kollégák segítése a gyakornoki szabályzatban leírtak alapján valósul meg. Az új dolgozók beilleszkedését és betanulását a betanulási rend szabályzata alapján segítjük.

Az óvodai nevelés folyamatát hosszú-, közép- és rövidtávú stratégiai tervekben megfogalmazott célok és feladatok alapján valósítjuk meg. Az éves munkatervi feladatok megvalósulását segíti, koordinálja a szakmai munkaközösség, a minőségfejlesztő csoport és a folyamatgazdák. Ha a feladat igényli, további szakmai team-et szervezünk a cél-feladat érdekében. A pedagógus és nem pedagógus munkakörökhöz kapcsolódó elvárásokat, feladatokat és az eseti megbízásokat a munkaköri leírások tartalmazzák.

A szakmai munkában a munkavégzéssel kapcsolatban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítjük a gyermekek mindenekfelett álló érdekének figyelembevételét, érvényesülését.

7. 2. Tárgyi feltételek

A pedagógiai program megvalósításához az óvoda rendelkezik a szükséges eszközökkel és felszerelésekkel. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és biztonságosan helyezük el.

Rendszeresen használjuk az intézmény többi helyiségét is:

- Aulák: farsangi táncház színtere.
- Tornacsarnok: középsősök, nagycsoportosok kötelező tornafoglalkozása, óvodai rendezvények színhelye.
- Közművelődés-könyvtár: színházi előadásokhoz, kiállításokhoz, szülői értekezletekhez, szülői közösségi megbeszélésekhez, belső továbbképzésekhez és könyvtári foglalkozásokhoz biztosít teret az óvoda számára.

A sajátos építészeti adottságokat a nevelőmunka hatékonysága érdekében a párhuzamos tevékenységek szervezésénél figyelembe vesszük. A folyosókkal megnöveljük a gyermekek mozgásterét. Három csoport részére, blokkonként egy mosdó van kialakítva, ezért az óvodapedagógusok egyeztetnek és a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve, alakítják ki rugalmasan a csoportok napirendjét. A belső udvarok a kerti munkára biztosítanak lehetőséget. Többfunkciós termünkben lehetőség van: fejlesztő foglalkozásokra, 3-4 évesek részére játékos testnevelés kezdeményezésére, nevelői értekezletek, továbbképzések, Szülők Klubja, szülői értekezletek megtartására. Az óvoda udvara mind a nyolc csoport gyermekei számára biztosítja a biztonságos mozgás- és játéktevékenység kielégítését.

Az óvodapedagógusok részére biztosított a megfelelő munkakörnyezet a felkészüléshez, a szülőkkel való kapcsolattartáshoz, személyes tárgyaik biztonságos elhelyezéséhez.

7. 3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban nyolc csoport működik. Legalább egy homogén csoportot szervezünk, az óvoda-iskola csoport alakításához. Két csoportban autizmussal élő gyermekek integrált nevelése folyik. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. A tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Óvodánk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását az Óvodai nevelés országos alapprogramja, a kiemelt figyelmet igénylő –kiemelten az anyanyelv elsajátítás folyamatában akadályozott, beszéd fogyatékos, és az autizmus spektrum zavarral küzdő, társult fogyatékoság nélküli– gyermekek óvodai nevelésének irányelve, valamint a nevelőtestület által elfogadott pedagógiai program alapján látja el.

Az óvoda az egyházi, jogi személy által szervezett hit- és erkölcstan oktatással kapcsolatos feladatok ellátása során együttműködik az egyházi, jogi személlyel. Szükség szerint biztosítja a hit –és erkölcstan oktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket, különösen a helyiségek rendeltetésszerű használatát, valamint a jelentkezéshez és a működéshez szükséges feltételeket.

A gyermekcsoport előrehaladására vonatkozó éves pedagógiai szervezés szabályai:

- A csoport dokumentációs anyaga tartalmazza a csoportnaplót, az óvodás gyermek egyéni fejlődésének folyamatos nyomon követésének dokumentációját, valamint a felvételi és mulasztási naplót.
- A megkésett beszédfejlődésű és a beszédben akadályozott, valamint az autizmussal élő gyermekek esetében egyéni fejlesztési naplót vezet a logopédus illetve gyógypedagógus egyéni fejlesztési terve alapján.
- A csoport dokumentációit a két óvodapedagógus vezeti és a munkatervben meghatározott határidőkre készítik.
- A nevelőtestület meghatározza a csoportnapló vezetés, a tervezés közös tartalmi és formai követelményeit, a felülvizsgálat kritériumait.
- A nevelési és tanulási tervnek koherensnek kell lennie a pedagógiai- és egészségfejlesztési programunkkal.

Az óvodapedagógus feladata

- A csoport napirendjének kialakításakor szem előtt tartja az óvónő a játék kitüntetett, elsődleges szerepét, a különböző korú és fejlettségű gyermekek életkori sajátosságait és egyéni szükségleteit és a tevékenységek közötti harmonikus arányokat.
- A csoport napirendjének kialakításához az egy blokkban működő csoportok egyeztetik a mosdóhasználat időpontjait.
- Folyamatos és rugalmas napirendet alakít ki, amellyel biztosítja a párhuzamosan végezhető tevékenységek tervezését, szervezését és megvalósulását és biztosítja a hosszantartó, szabad játék lehetőségét.
- A napirend rendszerességével és az ismétlődésekkel az érzelmi biztonságot teremti meg.
- A szokás- szabályrendszert közösen alakítja a gyermekekkel figyelembe véve a csoport fejlettségi szintjét és az adott tevékenységet.

- Nevelőmunkájában a gondozást kiemelten valósítja meg, kapcsolatot épít a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
- A csoport heti rendjében jelöli:
 - a heti kötelező, szervezett mozgás napját,
 - az óvodai élet tevékenységi formáit, a kötetlen, önálló, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységeket,
 - Az óvodai élet tevékenységformái: játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése.
- A tevékenységeket komplex módon valósítja meg a gyermekek egyéni igényeit figyelembe véve, előző tapasztalataira építve a hét bármely napján, akár több napon keresztül, aminek a tervezése és a megvalósulás ideje a pedagógiai dokumentációban követhető nyomon.
- A gyermekeket az óvodai élet minden területén megfigyeli, a további fejlesztéshez szükséges tervet készít, tapasztalatait, javaslatait, intézkedéseit írásban rögzíti „A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése” dokumentációban, mely alapján tájékoztatja a szülőket gyermekük fejlődéséről.

Napirend

Szeptember 01-től – május 31-ig

6. 00-12. 00	Szabad játék csoportszobában, udvaron
7. 30-tól	Folyamatos reggeli Tevékenységekben megvalósuló tanulás, párhuzamos tevékenységek, sokmozgásos játékok Gondozási tevékenységek
12. 00-13. 30	Ebéd, pihenéshez készülődés
13. 30-15. 30	Pihenés, folyamatos uzsonna
15.30-18. 00	Szabad játék csoportszobában, udvaron Tevékenységekben megvalósuló tanulás

6. 00-11. 00	Szabad játék az udvaron vagy a csoportszobában
7. 30-tól	Folyamatos reggeli Tevékenységekben megvalósuló tanulás, párhuzamos tevékenységek, sokmozgásos játékok Füüdözés Gondozási tevékenységek
11.00-12.00	Füüdés, gondozási tevékenységek
12.00-15.00	Ebéd, testápolás, pihenés, folyamatos uzsonna
15.00-18. 00	Szabad játék az udvaron vagy az csoportszobában Tevékenységekben megvalósuló tanulás

7. 4. Az óvoda kapcsolatai

Cél

Nyitott, kezdeményező, nevelőpartneri kapcsolat kialakítása és a hatékony együttműködés fenntartása.

7. 4. 1. Együttműködés a családokkal

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő szerepet tölt be, óvó-védő, szociális, nevelő- és személyiségfejlesztő alapfunkcióival. Az óvodai nevelés tehát a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve járul hozzá a gyermek fejlődéséhez. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés, és ennek során az intervenció gyakorlat érvényesítése. Az együttműködés formái változatosak, a személyes napi kapcsolattól, a különböző rendezvényeken át, magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket pedagógiai programunk határoz meg.

Az óvodapedagógus feladata

- Előítéletektől mentes, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot alakít ki a családokkal.
- Megismeri a gyermekek családi háttérét, élet- és szokásrendjét, a család nevelési szokásait, sajátosságait.

- Napi kapcsolatot tart, amely rövid, lényeges információ átadás mind a két fél számára a gyermekekkel kapcsolatos történekekről, eseményekről.
- A gyermekek fejlődéséről a szülőket rendszeresen, tapintatosan és reálisan tájékoztatja a fogadó órán.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában nyitott és kezdeményező.

Kapcsolattartási formák a szülőekkel

Családlátogatás:

A pedagógus, lehetőség szerint a gyermeket még óvodába lépése előtt meglátogatja otthonában (legkésőbb dec. 15-ig). Az időpontokat egyénileg egyeztetni a családokkal. A családlátogatások tapasztalatait „A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése” dokumentációban rögzíti.

Fogadó óra:

A szülőket fogadó órán évente 2x, ezen felül szükség szerint tájékoztatja gyermeke fejlődéséről, megállapodik az együttműködési lehetőségekről. Az elhangzottakról feljegyzést készít, amit dátummal, a pedagógusok és a szülő(k) aláírásukkal ellátnak és „A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése” dokumentációban helyez el.

A tanköteles korú gyermekek szüleivel az első fogadó órát november 30-ig megtartja. Az időpontokat egyénileg egyeztetni a szülőekkel.

A gyermekkel felmerülő problémák esetén, év közben is konzultálnak a szülővel előre egyeztetett időpontban.

Fogadóórán az óvodapedagógusok tájékoztatják a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, a személyes pedagógiai tapasztalataik, az egyéni fejlesztési tervek és a fejlettségmérő-értékelő lapok eredményei alapján.

Szülői értekezlet:

Évente három alkalommal kerül megszervezésre. Rendkívüli esetben újabbat az óvodavezető rendel el. Témája és időpontja az adott nevelési év munkatervében a szülőekkel egyeztetve kerül meghatározásra. A szülőket legalább hét nappal előtte tájékoztatja az értekezlet végleges időpontjáról, helyéről, témájáról.

A szülői értekezleteken jelenléti ívet és feljegyzést készít az ott elhangzottakról, a csoport életét befolyásoló döntésekről és azt a csoportnaplóban fűzi le.

Játszódélután:

A tanév során három alkalommal az ünnepekörhöz kapcsolódva szervez játszódélutánt, ahol mindkét óvodapedagógus részt vesz. A szülőket a játszódélután időpontjáról legalább hét nappal előbb tájékoztatja.

Nyílt nap:

Évente két alkalommal intézményi nyílt napot tartunk.

Közös családi rendezvények, ünnepek: óvodai ünnepeinket lásd: „Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása” című fejezetben.

Tájékoztatási formák:

Az óvoda bejáratánál található:

- az egész óvodát érintő információkat,
- az Apróságok Mindennapi Kalandjai Alapítvánnyal kapcsolatos hírek,
- a „Zöld Fal” hírei,
- fehér táblán az étkezés befizetésének időpontjai,
- az intézményi honlapon, e-mailen.

Az eseménynaptáron keresztül tájékoztatjuk a szülőket a tanévre szóló programokról.

Az óvodapedagógusok a csoportoknál elhelyezett táblákon rendszeresen informálják az adott csoportról, eseményekről, hírekről, felhívásokról. Az óvodapedagógusok az események konkrét időpontjáról minimum két héttel előre tájékoztatják a szülőket esztétikus, jól olvasható kiírással.

7. 4. 2. Együttműködés az ÁMK intézményegységeivel

Óvoda – bölcsőde

- Az óvodai csoportok fogadják a leendő óvodásokat a délelőtti játékidőben.
- Az óvoda intézményegység-vezetője az óvodai beiratkozás előtti időszakban a bölcsődei szülői értekezleten bemutatja az óvodát és lehetőséget biztosít a leendő óvodások és szüleik számára az óvoda megismerésére.
- Leendő óvodásainkat családjukkal együtt meghívjuk gyermeknapra rendezvényünkre.
- Az óvodai beiratkozást követően az óvoda intézményegység-vezetője tájékoztató szülői értekezletet tart, ahol bemutatja az óvodapedagógusokat a szülőknek.
- Az első óvodai napokban a bölcsődei gondozónők meglátogatják a gyermekeket az óvodában.

Óvoda – közművelődés/könyvtár

- Meseelőadások szervezése a szülői döntés figyelembevételével.
- Könyvtárlátogatás és foglalkozás szervezése minimum évente 3 alkalommal a középső- és nagycsoportosok részére.
- Kiállítások megtekintése.
- Szakmai segítség az óvodai rendezvényeken, ünnepeken.
- Helyettesítés továbbképzések, betegség miatt távollevő kolléga és a nevelés nélküli munkanapokon a gyermekcsoportokban.

Mivel az óvodával egy épületben működik az általános iskola és az alapfokú művészeti iskola, ezért lehetőségünk van a szoros kapcsolattartásra.

Óvoda – Intézményvezető és a központi irányítás





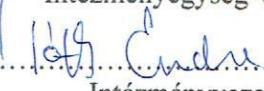
- Az óvoda működtetésével kapcsolatos közös feladatok ellátása.
- Az étkezési térítési díjak beszedése.

7. 4. 3. Külső kapcsolataink

Az óvoda kapcsolattartásának célja: nyitott, kezdeményező, nevelőpartneri kapcsolat kialakítása és a hatékony együttműködés fenntartása.

- XXI. Kerületi Kormányhivatal Gyámhivatala
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat
- Területi gyermekvédelmi szakszolgálat (TEGYESZ)
- Humán Szolgáltatások Igazgatósága
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK - ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT
APRÓSÁGOK MINDENNAPI KALANDJAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM azonosító:	202 479
Hatályba lépése:	2015. szeptember 01.
Érvényesség ideje:	Visszavonásig
Felülvizsgálata:	5 évenként
A program módosítása:	A törvényi változás esetén. A program felülvizsgálata során felmerült szakmai indokok alapján, a nevelőtestület 50 % + 1 fő indítványával.
Nyilvánosságra hozatal:	1. A Pedagógiai program a honlapon: www.csepelamk.hu valamint kifüggesztve a hirdetőtáblán és a könyvtárban tekinthető meg. 2. A tanév első szülői értekezletén.
Elfogadta: 2015. augusztus 27. Nevelőtestület	 A nevelőtestület nevében intézményegység-vezető helyettes
Véleményezte: 2015. augusztus 28. Óvodai szülői közösség	 Óvodai Szülői Közösség nevében
2015. augusztus 27. Szakmai munkaközösség	 Szakmai munkaközösség vezető
Jóváhagyta: 2015. augusztus 31.	 Intézményegység-vezető  Intézményvezető
Egyetértését nyilvánította:	Budapest, XXI. kerület Csepel Önkormányzata Budapest, XXI. Kerület Csepel Önkormányzat Képviselőtestület fenntartó és működtető nevében Irattár (határozatszám: .) A nevelőtestület tagjai
Tájékoztatással kapják:	